

GAZETA TRANSILVANIEI.

Apare în fiecare zi de lucru.

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe an 24 cor., pe 1/2 an 12 cor., pe 1/4 an 6 cor. Pentru România şi străinătate pe an 40 franci, pe 1/2 an 20 franci., pe 1/4 an 10 franci. Număr de Duminică 8 franci pe an.

Redacţia,
Tipografia şi Administraţia:
BRAŞOV, PIATA MARE Nr. 30.
Telefon: Nr. 226.

Pentru Braşov cu dusul acasă pe an 24 cor., Fără dus acasă pe an 20 cor. pe 1/2 an 10 cor., pe 1/4 an 5 cor. Un număr 10 bani. Inserate: un şir pe 20 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarif şi învoială. — Reclame pe pagina a 3-a un şir 20 bani.

Adunări populare.

Când scriem aceste şire, poporul nostru din Caraş-Severin şi din alte părţi ale Banatului, cum şi fruntaşii din toate părţile locuite de Români sunt adunaţi la Lugoj, la adunare, la sfat. Azi, Joi, în 15 l. c. s-a ținut *adunarea populară* convocată la Lugoj, care după pregătirile ce s-au făcut şi după fruntaşii, cari s-au înştiinţat a ţine vorbiri, va fi una din cele mai isbutite.

La adunare iau parte, afară de alţi fruntaşi ai neamului, membrii comitetului naţional şi toţi deputaţii noştri dietali. Deputaţii s-au întrunit la Arad şi de aici au plecat eri cu toţii sub conducerea prezidentului clubului, **Dr. Teodor Mihali**, la Lugoj.

Adunarea de azi este deschisă şi prezidată, în numele convocărilor, de d-nul adv. **Dr. G. Dobrin**, prezidentul clubului din comitatul Caraş-Severin. Din program sunt principale două puncte, la cari vor vorbi cei mai mulţi oratori, anume: *Situarea sau starea politică de la noi şi afacerea votului obştesc*.

La cea dintâi s-au înştiinţat cu vorbiri d-nii **Dr. Teodor Mihali**, **Dr. Iuliu Maniu**, **Dr. Stefan C. Pop** şi **Dr. Valeriu Brănişce**.

La chestia sufragiului sau votului universal s-au anunţat d-nii **Dr. Aurel Vlad**, **Dr. I. Suciu**, **Vasile Goldiş** şi **Dr. C. Brediceanu**.

Aceşti vrednici fruntaşi vor lumina oamenii adunaţi stările noastre politice şi vor arăta însemnătatea votului obştesc, cerând introducerea lui, ceea-ce se va exprima şi în hotărârile, ce le ia adunarea.

Credem, că adunarea va succeda deplin şi oamenii noştri de pe sate

se vor întoarce acasă cu învăţături folositoare şi cu nou curaj şi nouă însufleţire în inimi pentru lupta legală naţională.

Deodată cu adunarea, prezidentul partidului naţional a convocat la Lugoj comitetul naţional. Cum suntem informaţi, la întrunire iau parte aproape toţi membrii ai comitetului. Şedinţele se vor ţine azi şi poate şi mâine şi se vor discuta şi lua hotărâri cu privire la mersul afacerilor politice.

Din partea noastră dorim, ca întrunirile şi sfaturile de la Lugoj să aibă cele mai bune rezultate!

Redacţia noastră a trimis azi la Lugoj următoarea telegramă:

Salutăm adunarea şi fruntaşii neamului. Dorim succese depline.

«Gazeta Transilvaniei».

O altă adunare populară este convocată pe de Duminică într-o săptămână la Orăştie, pentru Românii din comitatul Hunedoarei, în deosebire pentru cei din jurul Orăştiei. Aici asemenea se va discuta *afacerea votului obştesc* şi se va protesta contra *proiectelor militare*, cari sunt prezentate în dietă şi prin cari se pun prea grele poveri pe ţară.

Atragem luarea aminte a publicului nostru, îndeosebi a ţăranilor noştri din jurul Orăştiei asupra acestei adunări şi îi rugăm să ia parte cu toţii la ea, cu mic, cu mare.

Convocătorul la adunare este următorul:

Subscripţii prin aceasta convocăm *adunare populară*, pentru discutarea chestiei *votului universal* şi pentru a protesta contra *proiectelor militare* prezentate în cameră.

Adunarea se va ţine în Orăştie la

25 Iunie n. (a doua Duminică după Rusalii).

Orăştie, la 7 Iunie n. 1911.

Din încredinţarea mai multora: **Dr. Aurel Vlad**, **Dr. Ioan Margita**, **Dr. Romul Boca**, **Ioan I. Lăpădatu**, **Nicolau Vlad**, **Dr. Silviu Moldovan**, **Dr. Enea Papiu**, **Vasile Domşa**, **Dr. Tr. Frenţiu**, **Ioan Moţa**, **Sim. Corvin Jun.**

Asemenea adunări populare se vor mai ţine şi în alte locuri şi rugăm în general pe oamenii noştri de pretutindenea să ia parte la ele. Aceste adunări sunt un fel de şcoale, *şcoale politice*, din cari ne alegem cu învăţături preţioase. Să lăsăm din neapăsare şi lene, să ne interesăm şi de viaţa publică şi să ne silim a înainta, căci numai aşa mai putem trăi în lumea de azi.

Precum suntem informaţi, se vor ţine în curând adunări populare în Braşov şi Sibiu.

Serbări culturale.

Adunarea despăr. Braşov al Asociaţiunei. Teatru românesc.

În şirul serbărilor şi petrecerilor frumoase, cari au avut loc de sf. sărbători ale Rosaliilor, au fost cu deosebire două, cari ne-au înălţat inimile în sfere mai senine făcându-ne să culegem puteri nouă în niziunile şi luptele noastre pentru luminarea poporului nostru şi pentru afirmarea graiului strămoşesc, cu toate pedecile măiestrite cari ni se pun în calea cultului noastre naţionale.

Aceste serbări frumoase sunt: *adunarea generală a despărţământului I Braşov* al Asociaţiunei noastre culturale, ținută a doua zi de Rusalii în Cernatul-Săcelelor şi cele două reprezentaţiuni teatrale date cu concursul artiştilor noştri d-na şi

d-l **Z. Bărsan** în prima şi a doua zi de Rusalii în Redata oraşului. În următoarele raportăm pe scurt despre decursul acestor serbări măreţe româneşti:

Adunarea desp. Braşov al Asociaţiunei.

Cu tot timpul nefavorabil un număr mai mare de oaspeţi din Braşov în frunte cu comitetul despărţământului şi cu membrii corului tinerimei «Acordul», au sosit cu tramvaiul Luni la oarele 1 după amiază în gara Cernatului, unde au fost cu bucurie întâmpinaţi de părintele Zenovie Popovici înconjurat de număroşi fruntaşi săceleni, de elevii şcoalelor primare, conduşi de d-l inv. N. Odor şi de un grup de mândri flăcăi săceleni, îmbrăcaţi în frumoase costume naţionale.

După bineventarea comitetului şi a oaspeţilor braşoveni, s'a format un mândru cortegiu, care între cântece şi aclamările poporului, ce se adunase pe uliţe şi în piaţă, a făcut drumul dela gară până la Biserica cea Nouă, unde s'a oficiat sfta vecernie de proeţii **I. Pascu**, **Z. Popovici** şi **Aurel Oancea**.

După terminarea slujbei părintele **Z. Popovici** a salut în cuvinte călduroase pe membrii comitetului, invitându-i să înceapă lucrările adunării.

Adunarea a fost deschisă de directorul despărţământului d-l prof. **Nicolae Bogdan** printr'un avântat discurs, în care a făcut istoricul Asociaţiunei şi s'a ocupat cu deosebire de activitatea culturală şi economică, ce-a desfăşurat-o despărţământul Braşov dela înfiinţarea sa — acum patru-zeci de ani — până în ziua de azi. D-l prof. Bogdan a vorbit cu multă căldură arătându-ne număratoarele niziunilor şi faptele frumoase ale înaintaşilor noştri şi ale actualilor noştri fruntaşi, pentru luminarea şi bunăstarea economică a poporului românesc.

După discursul de deschidere, care a fost cu căldură aplaudat, s-a citit raportul general de d-nul secretar **Dr. Al. Bogdan**, cu a cărui publicare începem la alt loc al numărului nostru de azi. A urmat apoi raportul casarului **Constantin Bobancu** şi raportul bibliotecarului **N. Furnică**, — din cari rapoarte reiese, că pe lângă o mică sumă în bani gata, desfar-

FOILETONUL «GAZ. TRANS.»

Săcelele.

Repriviri şi constatări. *)

Onorată adunare generală!
Iubiţi consăteni!

Până în vremea de acum nu s'a găsit nimenea, care să scrie o carte despre Săcelele, pentruca mai sigur şi mai bine să cunoaşcă lumea şi să cunoaştem şi noi trecutul acestor sate, oamenii cari au pus temelie acestor peteţe de ţară, să cunoaştem obiceiurile, tradiţiunile, şi faptele cari au strălucit şi au dăinuit în aceste sate.

La început de bună seamă aceste locuri erau împănate cu păduri întinse, cu păşuni seculare şi poate prin desişul acestora se deschidea ici colo câte-un petec de pradă, câte-o dumbrăvă cu iară verde, câte-un răzor bun pentru păşune, în care oameni răpăciţi din depărtate părţi de lume, păstori buni şi blânzi retraşi din vârtejul războaelor, cari stăpâneau vremurile de tumult — se retrăgeau în aceste părţi de liniştite pentru a-şi paşte vitele, pentru a-şi păzi de pieire oile, din a căror lână îşi făceau hainele trebuincioase din a căror lapte îşi susţineau viaţa de zi pe zi. O viaţă patriarhală, simplă, în tihnă vor fi dus strămoşii noştri

dintr'un început şi cine ştie dacă societatea lor va fi cunoscut şi alte soiuri de oameni afară de păstori. Pământul de bună seamă nu-l lucrau, căci la şes buhne mereu tunul, trozneau fără încetare ropotul de puşti şi ei oamenii păcii retraşi tot mai din urgiile războaelor nu bucurau coborau la vale din tiena codrilor.

La început vor fi fost mai puţini, poate zece-douăspreze, dar apoi situaţia lor, traiul lor tihnit vor fi atras şi pe alţii şi în urmă vor fi venit tot mai mulţi până-ce numărul colibelor se va fi înmulţit pe deabinele, iar când vor fi înţeles, că în jurul strungilor lor e tot mai multă pace şi că aceasta e tot mai dăinuitoare, atunci copiii celor dintâi răpăciţi prin aceste locuri se vor fi gândit, ca din vetrele modeste, din străinătăţile sălaşuri, în cari se adăpostiseră părinţii lor, să facă gospodării tot mai largi, tot mai întinse, care se începă tot mai multe familii şi cari să fie tot mai puternice păstrătoare şi apărătoare a vieţii lor. Şi în chipul acestei gospodării înmulţite, colibele dese aşezate unele lângă altele vor fi fost botezate Sătelele, cărora apoi graiul strămoşilor noştri păstori pronunţându-le mereu, purtându-le mereu din gură în gură le va fi schimbat numele dela început în numele prescurtat şi simplu: Săcele.

La început munca acestor pacinici gospodari va fi fost de tot simplă. Bărbaţii vor fi îngrijit simplu de vitele lor, îşi vor fi păstrat cu gelozie modesta avere, cu care-i dăruise D-zou, iar femeile se vor

fi îngrijit de îmbrăcămintă şi de alte lucruri mărunte trebuincioase vieţii strămate de colibă. Şi fiindcă munca aceasta nu era de aşa fel, ca ea să încâtuşeze cu desăvârşire viaţa spirituală a acestor păstori — de multe ori poate în plânsul jalnic al fluerului şi în vrăjitul ecou al codrilor seculari se vor fi împletit din lacrimi şi din răsete doine şi hore de netăgăduită valoare artistică. Pe-atunci se va fi plămădit aici pe acest picior de plai, pe o gură de rai, poate şi strălucita doină «Mioriţa», în care trăieşte întreagă gospodăria modanului de demult cu sufletul duios, mocanului de melancolie al păstorului mocan, cu femeia blândă şi bună, cu maica iubită, până la adoraţiune, cu credinţele adânci şi evlavie curată a păstorului, cu oile blânde iubitoare de stăpânii lor, cu câinii înfrăţiţi în dureri şi bucurii, cu păstorii şi apărătorii ai acestora în vremuri de primejdie şi cu toate podoabele naturii, care-l înconjura.

În războaie nu mergeau, căci ei formau o lume aparte, despărţită de lumea, în care lăcomia vrăşmaşilor pune la cale nesfârşite bătălii, în care ura dintre om şi om ţinea mereu în picioare flacăra ceretel şi unde patima risipea cu prisosinţă gloanţele de puşcă şi umplea câmpiile cu valuri calde de sânge. Ei erau departe de lumea asta, puneau încet dar sigur temelie unei societăţi, care avea să trăiască din iubire şi respect împrumutat, din pace statornică şi poate numai din când în când puneau mâinile pe mălucile lor ghintuite,

când răcnetul vr'unei fiare sălbatice înflora codrul ameninţându-le averea.

În aceste momente numai aveau ei să se războească şi biruinţa era totdeauna pe partea acestor păstori cu feţele roşii, espresii vii ale sănătăţii şi cu ochii aprinşi şi vioi, icoane a unei inteligenţe netăgăduite. Erau scutiţi în aceste vremuri de tihnă şi de grelele biruri, cari apăseau pe fraţii lor din ţara cu aşezăminte domneşti, pe unde zbiri Domnului atentau în dragă voie la viaţa şi averea nefericiţilor clăcaşi.

Nu mai târziu, când războaiele au început a se mai rări, când câmpiile au început a-şi desbrăca hainele lor sângeroase şi în locul acestora se înălţau vesele sămănăturile — tăcuţii locuitori ai codrilor au început a eşi unul câte unul ducând cu ei la «ţară» prisosul de muncă al gospodăriei lor. Duceau locuitorii din vale lână şi piei şi mai apoi, când iscusinţa mocancelor a început a iscodi fel de fel de articole industriale de casă — cutezau a merge tot mai departe şi îndrăzniră a străbate cu mărfurile lor şi prin târgurile mai de seamă ale ţării. Trozneau carăle încărcate cu dimie mocănească, cu piele pentru opinci, cu chimire şi şerpăre şi jucau în ham caii de rasă cumpăraţi pe preţuri mai mărunte şi drumurile codrilor erau albite de mocani ducând în toate părţile isteţimea lor. Ştiau aşa de bine să îmbine meşteşugul lor de păzitori de oi cu duchul negustoriei încât şi-era mai mare dragul să vezi, cum din micuţele săticele se ridică mândre Săcelele, tot atâtea sate

*) Conferinţă ținută de d-l adv. **Dr. Voicu** pe la adunarea gen. a desp. Braşov, ținută la Cernat.

tământul dispune de 25 biblioteci, plasate în diferitele agenturi, în valoare de circa 4500 cor.

S'a ales apoi comisia pentru cenzurarea rapoartelor, al cărei referent d-nul inv. Luca în termeni călduși aprobă activitatea comitetului. În numele comisiei pentru înscrierea de membrii noi d-l referent, părintele Popoviciu, a raportat, că s-au înscris peste 60 membrii, parte ajutători, parte ordinari, iar suma încasată de la membrii conform hotărârii adunării generale, pentru ca eventual comisia să mai poată înscrie și pe alți membrii noi, cari nu erau prezenți la adunare, a rămas ca să fie administrată ulterior casarului despărțământului.

Urmează importanta disertațiune a d-lui avocat Dr. Voicu Nițescu, care ca fiu al poporului secelean, a arătat în termeni foarte convingători starea actuală precară a poporului secelean și mijloacele cum s-ar putea îndrepta lucrurile spre bine. În urma acestei disertațiuni, pe care începem a o publica în foiletonul nr. 1 nostru de astăzi, adunarea generală învită pe d-nul Dr. Nițescu, ca d-sa să se pună în înțelegere cu fruntașii seceleni și cu aceștia să împreună cu membrii comitetului să discute și să studieze cum ar fi să se procedă la înființarea unei mari asociațiuni economice, iar prima consfătuire să se fixeze pe luna Septembrie a. c.

S'au organizat în fine agenturile Cernatu, Turcheș și Bacifalu, alegându-se în fiecare loc câte un comitet local.

Cu distribuirea celor 2 premii pentru cele mai bine îngrijite grădini școlare, fiind încredințat d-nul N. Furnică, bibliotecarul despărțământului Brașov, a arătat cu multă pricepere cele ce a văzut în grădinile celor 3 concurenți, precum și foloasele ce le are și acest ram de economie prin transplantarea dragostii față de economia de grădini în inimile micilor copii.

De încheiere propune, că de oare-ce sunt numai 2 premii de câte 30 cor. și de oare ce sunt 3 concurenți, cari fiecare merită a primi un mic semn de răsplătă pentru munca depusă, propune a se împărți cele două premii în trei părți, acordându-se fiecărui concurent câte 20 cor. Adunarea generală primește propunerea și să premiază d-șoara Leontina Popescu, instructoare la internatul orfelinat al Reuniunii femeilor române din Brașov, d-nul Vasile Ivan, inv. dirigent din Satulung și apoi d-nul G. Lincu, inv. în Cărstian.

În fine se mulțamește on. membrii ai adunării pentru interesul viu, cu care au urmărit toate cele pertractate în decursul ședinții și sunt invitați de d-l dir. al desp. la școală unde corul tinerimei intelectuale din Brașov »Acordul« în frunte cu harnicul lor prezident P. A. Popovici și cu abilul lor dirigent Nic. Oancea au aranjat un frumos concert.

La ședință între alți d-ni și notabilități am remarcat și pe d-l notar al Săcelelor Șipoș, care a urmărit cu viu interes lucrările adunării.

După concertul »Acordului« a avut loc masa comună, la care au asistat aproape 100 persoane, petrecând, mulțumiți

de succesul adunării, între vorbiri și cântece însuflețite până la plecarea tramvaiului, la oarele 7 seara.

Duminecă și Luni seara ni-s'a dat prilejul plăcut de-a participa la cele două reprezentațiuni teatrale date cu concursul iubitorilor noștri artiști, d-na și d-l Zaharie Bărsan, cari s-au întrecut unul pe altul în jocul lor măiestru și distins. În ambele sări sala Redutei a fost ticsită de public românesc din Brașov și comunele învecinate.

Alegerile în Austria. Alegerile pentru parlamentul Austriei s'au început Marți, în 13 l. c. Aceasta e a doua alegere făcută pe baza legii votului universal. Vor fi în multe cercuri alegeri supletorii, unde adecă din candidați nu a întrunit nici unul majoritate absolută. În general partidul creștin-social a suferit pierderi însemnate iar în Boemia au câștigat multe mandate Cehii tineri și Cehii radicali. Până eri la 9 oare dimineața au fost cunoscute rezultatul alegerilor din 424 de cercuri. Din aceste 241 sunt decise, iar în 176 cercuri sunt balotagii. Au fost aleși: 61 creștin-sociali, 43 social-democrați, 34 membrii ai uniunii germane-naționale, 11 din clubul polon, 17 Sloveni clericali etc. În Bucovina au fost aleși 5 români naționali și 1 socialist.

Procesul Tohănenilor.

Ca acest proces să fie mai pe deplin înțeles din partea cetitorilor voi povesti pe scurt întâmplările — pe cari de altfel la timpul său le descriese »Gazeta« — din cari întâmplări apoi s'a făcut acest proces monstruos:

În anul 1910 luna lui Ciresar în Vinerea dinainte de Rusalii Tohănenii au fost surprinși de o opreliște neașteptată. Pe drumul, pe care își mănau până atunci ciurda, erau bătute table de oprit, iar ciurdariul fu oprit din partea slujbașului de păduri de a mai mână ciurda pe acel drum și fu silit să mâne pe alte cărări, cari toate erau întretesute cu stânci și cu locuri prețioase. Tohănenii uluiți în primul moment nici nu știură ce să înțeleagă și ce să facă. Răbdară opreliștea asta 2—3 zile, dar când își veniră în fire și înțelesă, că opreliștea nu se mai ridică, că tablele de oprit nu se depărtează, că drumul cel vechi, pe care mănau ciurda, nu li-se liberează și că vitele lor se schilăvesc cu nemiluita pe cele cărări pietroase și prețioase — se îndreptară cu mic cu mare cătră cei în drept și cerură deslușiri. Primarul satului n'avea nici o cunoștință oficială despre oprirea drumului și nici

chiar vice-notarul. Un sat întreg se mira și nu înțelegea, ce să însemneze aceasta. În sfârșit li se spuse, că prin opreliștea asta avea să li se rupă o mare parte din locul de pășune și că această parte va fi împădurită — conform unei hotărâri de-a administrației. Pe oameni îi amărăse atât de mult această veste, încât se hotărâră ca să facă totul, pentru a-și scăpa petecul de pășune, prin a cărui pierdere vitele lor erau să fie espuse peirei. A doua zi de Rusalii se înfățișară la locul cu pricina, dar spre mirarea lor tablele de oprit pieriseră, nu mai erau pe drumul pe care-și mănau înainte ciurda. Văzând acest lucru se întoarseră cu toții — cam la două sute de inși — și se îndreptară spre primărie. Aici era și Konezwald, inginer de păduri — evreu de neam — care fusese trimis din partea administrației, ca să măsoare locul ce avea să fie împădurit. Oamenii gândiau că în mâna lui e depusă toată puterea, de a zice da sau ba, că el are și cuțitul și pânea și începură să-l roage, ca să le dea un »înscris«, că drumul cel vechi nu va mai fi oprit și că ei își vor putea mână ciurda iarăși pe acest drum. Pădurarul se învoi să le dea acest înscris și cu asta pacea fu restabilită și oamenii chiuiau de bucurie. Acest chiuit însă nu peste mult fu înecat în durerea unui gemet înăbușit, pe care-l provocă asupra Tohănenilor un act de-al procuraturii din Brașov. Procurorul adecă ridică acuza împotriva a 55 de Tohăneni — cari din întâmplare se află induși și'n listele electorale — pentru crima, că ei ar fi ezerciat forță împotriva inginerului de păduri și că ar fi smuls ș'ar fi depărtat cu forță tablele de oprit și că ar fi încălcat și nimicit o anumită școală de pomi de-a comunei.

Vineri și Sâmbătă în 9 și 10 Iunie st. n. c. s'au ținut desbaterile în acest proces monstruos. Acuzatii s'au purtat demn mărturisindu-și nevinovăția. Singur Konezwald — de origine ovreu — a mărturisit împotriva acuzațiilor, spunând că el de frică (di frichi!) le-a dat Tohănenilor »înscrisul«. A aruncat acest om asupra unor nevinovați o învinovățire, care poate fi de sigur o combinație a firii sale, bine înțeles totdeauna fricoase (o însușire etnică!), dar nu știu dacă acest martor — care afirmă, a spus adevărul — n'ar fi făcut alte constatări, dacă ar fi fost de pildă un Turc sau chiar un Ungur.

Netemeinicia acuzei era de tot

evidentă. Toată lumea aștepta, ca acuzații să fie achitați, mai ales că și apărătorii lor, toți Români — afară de unul — își făcuseră cu vârf datoria și încă gratuit — afară de unul.

Tribunalul însă constatător al judecătorii Dr. Jahn ca președinte, Dr. Grünfeld și d-l Szöke ca juriastenti își aduse sentința.

Toți acuzații — cincizeciciinci de Români — fură osândiți — fiecare — la câte două-două luni temniță ordinară și la suportarea spesei procesuale, iar unul, nenorocitul trâmbiș al Tohanului și la sarcina de a plăti 100 coroane apărătorului său.

Apărătorii ca și acuzații au înscinat recurs.

Un asistent.

Raportul general

al comitetului despărțământ. I. Brașov al »Asociațiunii«

prezentat adunării generale din Cernat de secretarul comitetului d-nul Al. Bogdan.

Onorată adunare generală.

În anul acesta se împlinesc 50 de ani, de când a luat ființă »Asociațiunea pentru literatura și cultura poporului român«. Și erau timpuri, când credeam, că activitatea »Asociațiunii« se va restrânge pentru tot-deauna la acei câți-va profesori, avocați, preoți și alți intelectuali români, cari se înscriseră ca membrii ordinari ai ei. Mândria lor era să susțină școală de fete în Sibiu, muzeul românesc din același oraș și să primească de 3—4 ori pe an revista »Transilvania«. Pentru astfel de lucruri nu puteai câștiga decât pe cei mai aleși ai neamului, cari înțeleg că bogăția sufletului este mai traică decât bogăția pungii. Și de aceea numărul membrilor »Asociațiunii« rămânea același mic și neînsemnat față de marele și multul număr de locuitori, pe cari neamul nostru îi dă țării acesteia. Ori-ce chemare adresată dela masa verde ori cătră mese verzi era zadarnică: Oamenii, cu carte, cei mai mulți, nu înțelegeau nimeni »Asociațiunii«!

Atunci ne-am gândit, că neamul nostru are și altfel de fi, mai români și mai curați decât mulți dintre Români, cari trecut prin școli, poate tocmai ca să-și uite de »cultura și literatura« românească. Și atunci ne-am îndreptat spre satele noastre cu mai multă încredere și cu mult dor de cuceriri neperitoase. Tărâmul ne cereau lumină și noi li-o dădeam cum puteam. Dar ei ne cereau mai multă decât mai des. Câte unul din noi se gândea la un ziar ori la cărțile mici și ieftine, cari s'ar vinde la sate, pe când în țara românească de dincolo de munți unii oameni de bine începură să tipărească număr mare cărți pentru popor. Și când îndemnul la noi se întetiră și se repetă din mai multe părți, comitetul central al »Asociațiunii« la propunerea secre-

mari și pline de belșug. Căci mocanii se întorceau acasă cu pungile și chimirile umplute cu galbini și din acest prisos de belșug ridicau case mari puternice de peatră, ca să rămână eterne sălășe drept mărturie a unor oameni întregi, plini de istețime și inteligență. Trăiau pe atunci mocanii cea mai strălucită epocă de bunăstare și n'această vreme încetase jalea și n'ochi nu se mai vedeau lacrimi de durere, ci numai lacrimi de bucurie. Vămi nu cunoșteau, ci deschis era drumul în lung și n'lat și mocanii știau să întrebuințeze bine această largă libertate. Nu le sta nimenea în cale, nu li-e cerea nimenea bir pentru productul muncii lor, ci neîmpedecați aveau să-și valideze toată puterea lor de muncă adunătoare de îmbelșugate venit.

Ca purtați de o putere nevăzută, mânăți de puterea instinctului, ei porneau și duceau cu ei sănătatea sufletului lor și rodul puternic al muncii lor aceloră, de cari într-o vreme se deprinseseră strămoșii lor, mergeau la frații lor, străbăteau în satele și târgurile aceloră, cari vorbeau aceeași limbă, aveau aceleași obiceiuri și însetau după același viitor de mărire ca și ei. Și n'alergarea asta, ei nu mai țineau seamă, că trăiesc în altă țară, ci erau în credință, că ei trăiesc pe același pământ cu aceia, la cari mergeau. Știau numai atât, că merg în țară, adecă că coborau din codrii lor la vale spre câmp, spre șes, dar nici-unul nu stătea să se gândească că a-

ceastă țară ar fi pe un teritoriu strein. Purtau dară în sufletul lor cel mai curat și mai puternic simțământ național și trăia acest simțământ în ei ca ceva natural fără de care nici nu-și puteau închipui, că ar putea exista. Duceau deci cu ei sămăburele puternice al renașterii naționale și lumea, în care se învăteau ei, părea mai plină de lumină, mai strălucitoare, soarele părea, că luminează și încălzește mai puternic ca în alte părți și pământul pe care-l călcau părea că produce mai multă roadă.

Erau acele vremuri vremi de aur pentru Secelenii noștri.

Dar veniră vremuri de încercare. Mocanii fură surprinși într'un moment nenorocit de convingerea, că ei trăiesc pe un teritoriu strein, rupt de țara spre care alergau și urmăriră cu inima strânsă de durere un crâncen război economic, care se purta între »Țară« și între statul, sub a cărui stăpânire erau ei așezași. Și'n drumul lor se ridică ca un zid chinezesc de nestrăbătut »vama«. De aci înainte fruntea începu a le fi întretăiată de sudorii reci, căci vama le tăia avântul și le lua tot prisosul muncii lor. Aveau să plătească acum biruri grele, pentru mărfurile pe cari le treceau în țară. În pungi nu mai strălucneau galbini și chimirile nu mai erau umplute cu napolioni. A fost un strigăt de durere, semnul decăderii, semnul trist al înclinării spre apus a unui neam de oameni, cărora li-se lua acum

din mână și pânea și cuțitul. A urmat un timp de grele încercări. Dedați numai cu economia de oi și cu negoțul, obicinuiți numai cu drumul țării, ei nu căutară nici-odată să găsească izvoare de venit în împărăția, ai cărei supuși erau. Pe aici locul li-se părea prea pustiu, drumurile prea streine, oamenii prea necunoscuți. Vraja plugului n'o cunoșteau și nu se gândiră nici-odată, ca să prindă coarbele acestuia pentru a despica țarinile cari se întindeau pustii în preajma și la spatele lor. În mijlocul lor nu tunase acel glas profetic al lui Cogălniceanu, care tot cam în acele vremuri le spunea mocanilor, ce începură a împopula Dobrogea: »Măi băeți... scuturați-vă pungile, vindeți ce-aveți, lipsiți-vă și de oi și... cumpărați pământ, c'aveți să fiți bogați.« Nu, nimenea nu li-a dat sfatul asta și Secelenii lăsară din mână pământul și nu simțeau nici-un pic de remușcare, când peste acesta se făcură stăpâni, acei străini, cari mai înainte erau slugile lor. Nu, nimenea nu le-a spus, ce comoară nescătată e pământul, ce bogății ascunde acesta în el și ce însemnătate are acest pământ pentru un popor, căci nu înțelegea nici-unul adevărul vecinic, că al cui e pământul, a aceleia e țara.

Și urmărilor triste n'au întârziat. Mocanii perdură cel mai bogat izvor de venit și altul nu știură să afle. Iar când sărăcia începu să bată amenințătoare la ușile lor, unul câte unul porni a trece munții

și a străbate în locuri depărtate de sat lor pentru a-și câștiga pânea. Cei cari meriră încă la timp în Dobrogea, înteriară acolo gospodării puternice și se înțiră, căci glasul plin de adevăr al lui Cogălniceanu pătrunsese sufletul mocanilor, cari se stabiliseră în Dobrogea. Că rămași acasă căutară să continue încă în delectările de odinioară, dar cu slabe rezultate, căci vama nu li-e mai da răgaz să-și vină în fire și nu li-e mai da puțină de să aducă în chimirile lor plusul de demnitate. Bărbații băteau fără rost drumurile țării și veneau acasă mai săraci de cum plecau, iar femeile continuau munca de casă dar această muncă nu mai aducea bieșugul de eri. Și această tristă situație dădă multor familii bățul pribegiei în mână. Rând pe rând casele cele mari de peatră rămăneau pustii, câte-odată mai veni câte-unul dintre cei ce stăpânise vrâna din aceste case, venea adus de dor. Se apropia cu lacrimile în ochi de moșia lui, săruta îndurerat pragul, lăsa pe lepedea din fața ușii o lacrimă aprinsă, și în flacăra ei să păstreze sufletul lui îndurerat ș'apoi pleca iară, pleca la drumul depărtat, pentru că în veci să nu mai revină. Altul mai venea adus de prevestirea morții, ca să moară în satul lui să-i sune clopotul jalnic al bisericii sale și să-l îngroape în cimiterul din curtea bisericii, la a cărui zidire pusese și el odinioară un galbun sub umbra castanilor și brazilor rămă-

harului său, a hotărât să trimează tuturor membrilor ajutori, țărani, meseriași, muncitori etc., în fiecare lună o cărțiță în valoarea taxei de 2 cor. ce se plătește anual.

Și în anul acesta în ajunul serbării de 50 de ani dela înființarea »Asociației«, iată că satele românești ne-au fost de rușinea de-a serba jubileul de 50 de ani cu un neînsemnat număr de membri. Ca să vă puteți da seama de uriașul pas, ce l'am făcut cu ajutorul »Bibliotecii Asociației« să comparăm cifrele: În anul trecut »Asociațiunea« a avut cam 2000 membrii ordinari pe viață și fundațori, adică oameni de prin orașe, și numai 770 membrii ajutori, adică săteni. În anul acesta numărul membrilor dela orașe va fi rămas același ori va fi crescut puțin de tot, dar numărul membrilor dela sate ajunge, că a crescut dela 770 la 10.000.

Iată ce a fost în stare să facă *carnea românească*! Iată dovada strălucitoare, că noi Românii suntem un neam *inhibitor de cultură*. Iată *oastea ascunsă* a satei românești, care nu mai aude și nu mai vede, ci merge triumfătoare înainte sub steagul literaturii românești!

Noi ne descoperim capetele de câte ori pomenim de morții noștri. Iată acum o clipă, când să ni le descoperim înaintea mililor de țărani români vii, cari au dat adevăr o nouă *viață* »Asociației« noastre. În ziua de astăzi lor li se cuvine cinstea cea mai mare. Dar tot lor și grija de-a păstra cinstea câștigată.

Fraților dela sate, rămâneți viața voastră întregă membrii ai »Asociației« și aduceți în rândurile noastre pe toți cunoscuții voștri, ca oastea, care luptă pentru graiul și scrizul românesc, să se facă, cum ziceți d-voastră atât de frumos în povești, câtă frunză și iarbă!!

La triumful acesta, câștigat de satele, de agenturile noastre, a contribuit cu o bună parte și despărțământul I. (Brașov) al »Asociației«. Activitatea lui arată și în anul 1910/11 în toate privințele un progres îmbucurător. În raportul nostru din anul trecut am arătat, că în ce privește numărul membrilor *ordinari*, despărțământul nostru stă în fruntea tuturor.

Constatarea aceasta pare că a deșteptat ambiția unor Brașoveni, din oraș și comitat, cari au grăbit să se înscrie ca membrii noi în număr de 17 înși. Sunt următorii: din *Feldioară*: Virginia Perția, soția farmacistului Basil Perția, Iosif Micu, preot, Ioan Sporea, Ioan Dima, Nicolae Ilic, toți trei învățători; din *Brașov*: Dr. St. Stinghe, profesor, D. N. Căpățînă, măcelar, C. Bobancu și Aurel Gămulă, funcționari la »Albina«; din *Arpădac*: I. G. Axente, comerciant, Biserica gr. or. română și Nic. Nema, contabil; din *Satulung*: Gh. Sassu, proprietar, Moise Ciută, rentier și N. Ciută, arăndaș; din *Vâlcele*: D. Soiu, preot și din *Sâmpietru*: Gheorghe Crivăț. O mică statistică e trebuincioasă și aici: Dintre acești 17 membri ordinari noi: numai 4 sunt din orașul Brașov, ceilalți 13 de pe sate: Feldioara 5, Satulung 3, Arpădac 3, Sâmpietru și Vâlcele câte 1.

Să trecem la membrii ajutori. În anul trecut ne-a succes să ridicăm numărul lor dela 43 la 77, dintre cari pare mi-

se unul singur era din orașul Brașov. În anul acesta avem cam 350 de membrii ajutori: dintre ei numai 25 de înși sunt din Brașov, — și n-am fi avut nici atâtia, dacă nu s-ar fi înscris învățătorii, — iar toți ceilalți 330 sunt din sate. Față de acest număr disparent de membrii ajutori, pe cari li dă Brașovul cu cele 13 mii de locuitori români ai săi, să amintim numai satele: Feldioara, Râșnovul, Sâmpietru, Arpădacul și Vâlcelele, fiecare cu mai mult decât 40 de membrii!

Critica, pe care nu o facem noi, ci statistica aceasta necruțătoare, n-am putut o trece cu vederea nici în raportul acesta. Și anume dintr'un motiv îngrijitor. Am putea să numărăm în rezezeală încă vre-o 30 de bărbați din Brașov, cari ar putea să fie membrii ordinari ai »Asociației«, între ei chiar oameni cu averi de zeci de mii și alții, al căror trecut și ocupațiune îi indică de sine să se înscrie membrii ai unei societăți de cultură. Dacă nu o fac, noi vedem în pasivitatea lor o *înstrăinare* de idealuri și de dorințele noastre, și o *înglodare* definitivă în mizeriile și bucuriile vieții de toate zilele, din cari nu te scoate decât sufletul mare, pe care ți-l poate crește numai »cultura și literatura« românească! Ne adresăm prin urmare încodată către toți Românii din despărțământul I (Brașov) al »Asociației« cu chemare, să se înscrie ca membri, căci cea dintâi datorie culturală a oricărui Român din țara aceasta este: să fie membru al »Asociației«!!

Resumăm numărul membrilor despărț. nostru. Anul trecut: fundatori 3, pe viață: 14, ordinari: 88 și ajutori 77, cu totul: 182. Anul acesta am avut: fundatori 4, pe viață 15, ordinari 101 și ajutori 340; cu totul: 461. Numărul membrilor a crescut deci cu 279.

Au murit în anul acesta: Ion Vlădărean, croitor, avocatul Dr. Eugen Lemény și preoții Romul Verzea și Gheorghe Urdea.

Despărțământul I (Brașov) a progresat însă și în alte privințe; putem zice fără nici o șfială: în toate privințele.

Pentru întărirea culturii noastre pregătim încă 2 biblioteci, așa că vom avea 25 biblioteci. S-a înființat în Vâlcele, comună încorporată la desp. Brașov, încă o agentură; astfel numărul agenturilor este astăzi: 25.

Am abonat pentru 11 țărani folie »Tovărășia« și »Foia interesantă« în câte un exemplar. Ba în comuna Arpădac părintelui A. Nistor i-a succes să ridice chiar o Casă culturală. Unii președinți ai agenturilor au dezvoltat o activitate mare și s-au obicinuit să ne trimează și rapoarte. Am dori, ca și bibliotecarii să alcătuiască rapoarte în regulă, pentruca să știm și noi, dacă într-adevăr cetesc țărani cărțile, pe cari li le trimitem ori dacă ele se odihnesc în dulăpiorul, care a costat atâția bani.

De interes economic este dăruirea unei *mașini de tăiat șpele*, pe care a câștigat-o prin tragere la sorți un membru al »Asociației« din Arpădac. Mașina s-a cumpărat din banii agenturii și ai despărțământului.

În comunele, în cari se cultivă pomi,

am împărțit 5 exemplare din cartea d-lui Dr. I. Radu, intitulată: »Omidale pomilor«, trimisă nouă de comitetul central din Sibiu. Iar pentruca să dezvoltăm grădinișorul am publicat în toamna anului 1910 concursul la două premii de câte 30 cor. pentru grădinișele cele mai bine îngrijite. Aceste premii se vor da în adunarea generală de astăzi.

Ca și în alți ani comitetul desp. a fost sprijinit și în anul acesta de comitetul central, care ne-a trimis suma de 100 cor., pentru a înlesni ținerea prelegerilor populare la sate.

Pentru bibliotecă am primit prin d-l paroh I. I. Maximilian cor. 7.60, dăruite de membrii agenturii Stupini și dela d-l Horia P. Petrescu 4 broșuri. În schimb despărțământul a împărțit cărți și broșuri la felurite ocazii în sumă de cor. 18.51, iar pentru înlesnirea prelegerilor cu schiopăconul a cumpărat un paravan portativ, (pe care se întinde pânza) în suma de 50 coroane și am hotărât să cumpere și diapozitive în suma de 200 cor.

(Finea va urma)

Producție școlară.

Duminecă în ziua de Rusali s-a ținut în sala gimnaziului de aici producția școlară aranjată de harnicul corp învățătoresc din Scheiu cu elevii și elevele școalelor elementare.

După două ore, când sala era tixită de lume, cu deosebire mulți frunțași din Scheiu, d-nul *Stefan Popoviciu*, directorul școlii de băieți, a deschis producția cu următoarea vorbire:

Motto: Nimic nu e mai frumos decât a vedea popoarele *escălând în cultură și progres*.

Onorale D-le Președinte, On. Public, Iubiți școlari!

Toate popoarele, în cari s'a deșteptat și dezvoltat *conștiința națională*, aleargă cu mare sete și cu mare grabă după *progres și cultură*.

Și de unde setea și graba aceasta după cultură și progres? — Acestea vin de acolo, că fiecare popor conștin de sine, a băgat de seamă, că în cultură și progres e puterea și viitorul unei națiuni. Popoarele neculte, neconștii de sine și de însemnătatea lor în lume, numai vegetează ca niște plante neîngrijite și neștiind ele că unde au fost sădite. Aceste popoare în loc de a se înălța, decad mereu, până când se perd cu totul din lume și numai există ca națiune, ci se amestecă printre alte popoare *harnice și demne de a trăi în lume*. Semnul cel dintâi și mai de frunte al unui popor, prin care se deosebește el de alte popoare, este *limba*.

Îndată ce ți-ai pierdut *limba, sufletul mamei tale*, în care și de unde te-ai născut, ți-ai pierdut totul; nu știi cine ai fost și nu știi al cui ești! În chipul acesta multe popoare au perit din lume, fără a mai pomeni cineva și undeva de ele. Istoria însă ține cont și de ele, dăruind este întrebătoare, le aduce înainte ca pilde de popoare *slabe, fără simț național și fără putere de viață în ele*. Popoarele odată moarte nu mai reînviază, ci numai *disprețul și uitarea* străjuesc mormintele lor pentru toate timpurile.

Baza sau temeliea culturii unui popor să pune în *familie*, la căminul părintesc prin *creșterea bună* ce știe, aceasta să o dea copilului, *viitorul celălalt și popor de mâine*. Cu creșterea și învățătura copilului în familie s'a făcut numai un început, ca și fundamentul unei zidiri. Acest început trebuie continuat mai departe. Acum vine *școala* la rând. Ea devine acum a doua familie pentru copil, dar să nu crează nimeni că acum a încetat activitatea familiei în creșterea copilului mai departe. De aceea *Tomaseo* zice foarte nimerit: »Educațiunea nu mai atunci va putea fi recunoscută ca *corăspunzătoare și ducătoare la scopul ei, când cea familiară și cea publică (sau din școală) se vor întrețese într'un mod înțelept*«.

Din toate acestea reiese că familia stă în strânsă legătură cu școala și amândouă să se ajute împrumutat ca și două surori bune în creșterea și învățătura copiilor lor.

În ce privește corpul nostru învățătoresc dela școala primară de băieți și de fetițe din loc, în fața populațiunii și a școlii la care servim ca învățători, cu ocaziunea de față am voit cu tot dinadinsul să vă apropiem de școală într-o *întrunire familiară școlară* sau la o *producțiune (școlară)*, unde băieți și fetițe dela școlile noastre primare din loc se vor produce cu felurite cântece, declamațiuni, dialoguri, trialoguri, ba chiar și cu o mică producțiune teatrală de copii. Este adevărat că aceasta nu se ține de dreptul de aceea ce învățăm noi în școală, după cum ni se cere prin lege. Aceasta este o activitate așa numită *extra-școlară* atât a învățătorilor cari o aduc, cât și a elevilor cari o prestau. Această producțiune (școlară) este întocmită astfel ca nici decătă să nu altereze învățământul din școală propriu zis, ci dimpotrivă prin astfel de producțiuni să li-l facă și mai plăcut și mai atrăgător pentru ei, iar pe d-voastră să vă țină și mai strâns legați de școală. Astfel de producțiuni pentru școlari mai buni și mai silitori sunt totdeauna o împintinare, un nou imbold de a-și încorda și mai mult puterile la învățământul din școală, iar celor mai slăbuți ori mai cerbicoși și nu destul de ascultători să le dea de gândit, că totuși e mai mare deosebire între cei ce se silesc la învățătură și între cei îndărătnici sau codaci. Cei ce se vor produce azi de bună seamă că sunt cei mai frunțași în școală, din familiile, cari au avut mai multă grije de creșterea lor.

Producțiunea ce va urma, rog deci pe On. Public să binevoiască a o privi numai ca un început, precum de fapt așa și este. În același timp se știe că toate începuturile sunt grele. Așadar să nu se aștepte dela noi ori dela elevi lucruri așa zicând de artă, ci să se mulțumească deocamdată cu ceea ce se poate. După ce ne vom câștiga convingerea despre interesul binevoitor al d-voastră față de astfel de producțiuni, nu vom întrelăsa a continua în scopul amintit și în același timp credem că și cu mai bun succes.

Începutul acesta destul de modest ne pare a fi un bun augur și prevestitor pentru viitor, mai ales pentru populațiunea noastră din Scheiu-Brașovului, în direcțiunea ce ne preocupă.

În vremile pe când erau pe acolo încă codrii seculari străjuitori ai strămoșilor lui.

Dăinuind mereu această decădere — mocanul ajunge să se simtă aproape strein în satul lui. Jur împrejurul lui se ridicau tot mai puternici aceia, cari înainte i-au fost slugi. Punând acești streini mână pe pământ, începură a-și întemeia gospodării puternice și dădură asalt asupra puternicilor cetății mocânești, pe cari nu cu multă greutate și nu în răstimp așa de îndelungat le cuceriră. Într-o parte tot mai mult aluneca spre pieire un neam de oameni, iar în urma lor se ridica biruitor și puternic un alt neam.

Iar astăzi? Priviți situația de azi! Românii, cari până eri erau conducătorii și stăpânii deplin ai acestor sate au ajuns într-o situație deplorabilă. În primăria ei nu mai sunt primari, cnezii ai satelor, ci acoși și delăturați sunt pe toată linia, abia de mai vezi ici-colea câte-un jurat, care însă își tânjește viața în marginile unui spirit strein, care n'are de-aface nimic cu curătenia de demult a spiritului mocănesc. Drumuri largi despacă cele șapte sate, dar dealungul lor nu mai sed Românii, ei sunt risipiți pela cele poale de dealuri și pe când strălucit tae vârtos pământul cuprins de el, mocanca bate cu ochii înlăcrimați războiul de țesut, care nu-i mai aduce nici baremi minimul de existență. Pe când în casa streinului e belșug, în casele cele mai multor Români stăpânește lipsa și ofărările iau locul bucuriilor de odinioară.

Drumurile nu mai răsună de strigătele vesele ale copiilor de odinioară cu obrazii roșii, îndesați la trup și isteți în priviri. Abia de se mai văd pe cele dealuri câțiva copii trudiți cu fețele galbene, cu ochii stinși, cu picioarele sângerate de lungul drumului aducând câte-o crosnie de lemn în spate. În păduri nu mai răsună fluierul, nu se mai aude cântecul nevinovat al fecioarelor, nu mai străbate întinsul lor chiuțit flăcăilor, ci parcă vâlul morții a îmbrăcat totul. Dumbăvile de odinioară s'au usat, pădurile bătrâne s'au tăiat, izvoarele cu apa cristalină de demult au secat, căci s'au dus aceia cu cari erau înfrății codrii și izvoarele și nu mai e cine să le dea putere de viață, iar lacrima, lacrima aprinsă nu produce, nu întărește, ci uscă și seacă totul, seacă chiar și viața.

Marfa mocanilor, produsul trudei lor de zi și de noapte e batjocurită, toți preocupăți îndrănesc să ia peste picior această trudă. Priviți numai prin cele târguri și veți vedea tristul adevăr. Mocanca, care a cumpărat ocaua de lână cu 1 fl., e silită să vândă cotul de dimie cu 35 — 40 cruceri având astfel o pierdere simțită. Precupeți fără inimă jefuesc astfel la lumina zilei aceste suflete bune lăsând pe urma acestui jaf numai lacrimile înghețate în cei ochi obidiți. Nici baremi pânea cea de toate zilele nu se mai poate câștiga în chipul acesta, căci e limpede pentru ori și cine, că dacă cumpări un articol industrial cu un preț și după ce ai transformat acest articol într'un product

oarecare industrial, după ce pentru prefacerea lui ai dezvoltat o muncă destul de intensivă și-ai pierdut o considerabilă cantitate de timp e de dreptul o nenorocire, să vinzi acest produs sub prețul, cu care ai cumpărat materia din care l-ai făcut. O astfel de situație nu poate duce decât la o vădită catastrofă, la pieire. Și poate această teamă fizică îndeamnă pe mamele secelene, ca să nu-și mai mărite fetele în țara asta, ci să și-le înstrăineze prin țara românească, unde după spusa lor tot se mai poate câștiga câte un colb de pâne. Această teamă devenită aproape instinct — poate instinctul de conservare — îndeamnă și pe bărbați ca din fragedă vârstă să părăsească aceste locuri și să ia drumul spre alte țărâmurii. Se perd dară Săcelele pentru Români ca condamnate de o lege naturală și parcă nici glas nu mai ai să protestezi. Ai vrea să le spui la toți, câtă valoare are pentru noi acest petec de țară, dar când apuci să vorbești, îți amuțește graiul, căci vezi cum acest pământ alunecă de sub picioarele, cărora ar trebui să le vorbești.

Suntem dară la răspântii: Ori lăsăm pe Seceleni să meargă pe cărarea spinoasă de până acum și să perdem în consecință Săcelele în cea mai scurtă vreme, ori apucăm o altă cale, care e menită să mai păstreze încă graiul românesc pe aici. Și calea aceasta trebuie aleasă grabnic. Trebuie întocmită altcum gospodăria mocanului pentru ca corăspunzând spiritului vremii de azi să contribuie în mod puternic

la conservarea lui. Și fiindcă situația economică e singura, care asigură viața, bunăstarea și înflorirea culturală a oricărui popor, e sfânt, că trebuie să întemeiem pentru Seceleni o oarecare situație economică. Alte neamuri își întemeiază reuniti de credit, se încheagă în societăți menite să sprijinească cu țări lor pe membrii lor, pentruca aceștia să poată mai ușor răzbi cu greutatea traiului. Să urmărim dar și noi pilda acestor neamuri, căci toate aceste pilde ne stau înainte ca tot atâtea cărți deschise, din cari ne vom convinge, că în îmbinarea forțelor singuratică într-o singură forță colectivă, într-o putere unitară, zace izvorul de bunăstare și de înaintare al popoarelor de azi.

— Va urma —

Rugăciune.

Mi-ai spus de-a fericirii țară
Și-acuma dorul ei mă sapă
Mi-ai dat cărări în necuprinsuri
Și jos mi-ai hărăzit o groapă.

Și eu a mele lacrimi toate
Le-am plâns cu cei lipsiți de pâne
Și-azi văd cum soarele mi-apune
În zarea zilelor de mâine.

Atotputernică ființă
De lumile le-ai scos din haos,
De ce n-ascuți umila-mi rugă
Repas vreau, etern repas.

A. Cotruș.

Prin acestea credem că poporul nostru se va însuși și mai mult pentru creșterea și învățătura fiilor săi, ca prin aceasta și prin toată străduința din școală să vedem și să lășăm în urma noastră o generațiune mai ridicată, mai deșteaptă, mai morală și mai aplicată în toate privințele spre a săvârși tot ce e bine, frumos și folositor pentru sine în parte și spre binele și înaintarea noastră peste tot, ca să-l vedem și pe el alături și nu în urma altor popoare. Cu acestea binevenându-Vă cu un *»bine ați venit!«* închei vorbirea mea și producțiunea anunțată se începe.

A urmat apoi executarea programului, prin elevi, care a fost următorul:

1. «Cuvânt de deschidere», de dir. St. Popovici președ. confer.

2. «Rugăciune», cor de copii în 3 voci.

3. a. «Copila și floricea», decl. de Tincuța Jalea cl. I.

b. «Mielușelul», decl. de Ionel Bădițoiu cl. II.

c. «Călătorul și ștejarul», decl. de Todorel Ciortea cl. II.

d. «Limba mea», decl. de Lenuța Marcea cl. II.

e. «Despre buna cuviință», dialog predat de Eleft. Vlaicu și El. Brânzea cl. III A.

4. «Bun soldat», cor de copii în 3 voci.

5. a. «Rușinea închipuită», dialog predat de P. Spudercă și M. Mazăre cl. III B.

b. «Ai carte, ai parte», dialog predat de D. Marcea, V. Stoicovici și Nicu Savu cl. IV.

6. «Cătră Maica Prea-curată», cor de copii 3 voci.

7. a. «De coadă nici că-mi pasă», poezie comică decl. de Petru Gămulea cl. V.

b. «Nerodul și negustorul», dialog comic predat de C. Răfiroiu și I. Teodorescu cl. IV.

c. «Ziua Tatii», comedie într'un act, pred. de elevele: Al. Cojocariu și Eug. Lunca cl. VI și elevul Petru Gămulea cl. V.

8. «Frați Români», cor de copii în 3 voci.

Cum vedem s-a executat un program bogat și frumos. Corurile, cum și declamațiile și celelalte puncte au fost executate precis și corect, ceea ce a stărnit mare plăcere în public. Micii elevi au fost viu aplaudați.

Înainte de încheierea producției a luat cuvântul pâr. prot. Dr. V. Saftu și în cuvinte calde a mulțumit învățătorilor pentru producția reușită.

Publicul a plecat acasă foarte mulțumit.

ȘTIRI.

— 2 Iunie v.

Inchegerea anului la școlile primare centrale din Brașov. Măne și poimăne, Vineri și Sâmbătă, se țin în sala festivă a gimnaziului nostru esamenale de încheiere cu elevii și elevele școlilor primare centrale rom. din Brașov. Duminecă, după terminarea serviciului divin în biserica Sf. Nicolae, va avea loc tot în sala festivă a gimnaziului încheierea solemnă a anului școlar. Discursul festiv îl va rosti directorul școlii de fete d-l Romul Frateș. Prezum suntem informați, corpul didactic al școlilor noastre primare va preda cu acest prilegiu d-lor învățători trecuți la penzie: I. Dariu, Z. Budnariu, C. Mușlea, I. Aron și N. Oancea sen. câte o diplomă de onoare. Predarea acestor diplome va fi însoțită de un discurs rostit de directorul școlii de băieți Ștefan Popovici.

La aceste festivități sunt invitați a lua parte toți binefăcătorii și prietinii școlilor noastre.

Dela curtea regală română. Maj. Sa regele Carol reînălțându-se de boala sa, a părăsit alaltăieri Bucureștii luând împreună cu Maj. Sa regina reședința de vară la Sinaia.

O mare nenorocire a încercat pe familia directorului școlii primare din Râșnov d-l Romul Cristoloveanu prin moartea subită a fiului său Mircea, care s-a înecat eri în balta de după dealul Sprengiului. Această baltă servește de câțiva ani de loc de scaldă cu deosebire soldaților și tineretului dela școlile din Brașov și în urma săpăturilor ce s-au făcut și a apelor ce s-au strâns din ivoare și ploi a ajuns în unele locuri o adâncime de peste 2 metri. Cu toate că în trecut, precum suntem informați, s-au mai întâmpiat nenorociri, totuși balta a fost folosită ca loc de scaldă, fără ca să fie supravegheată de organele poliției.

Despre nenorocirea de eri ni-se comunică următoarele amănunte: Eri după amiază s-au dus să se scalde în această baltă 4 elevi ai gimnaziului nostru. Mai târziu a venit și elevul din cl. III. gimnazială Mircea Cristoloveanu. Fiind băiatul curajos s-a îndepărtat de locul mai puțin adânc și se vede, că deodată a pierdut terenul de sub picioare. Neștiind destul de bine înota, nu s-a putut susține la suprafața apei, iar ceilalți elevi necutuzând să-l vină în ajutor, neștiind deasemenea înota, nenorocitul băiat s-a înecat. Trupul nelusuflet al băiatului a fost scos de un soldat, care aflase despre nenorocirea întâmplată. Toate încercările de-al readuce la viață au fost zădărnice. Imediat a fost înștiințată poliția, care a sosit la fața locului și a transportat cadavrul la spitalul civil din Brașov. A fost înștiințată îndată și familia din Râșnov. Înurmântarea va avea loc mâne, Vineri după amiază, în Râșnov, la care vor participa și colegii nenorocitului băiat.

Adresăm greu încercatei familii a d-lui director Cristoloveanu sincerile noastre condolențe.

În același timp invităm organele polițienești din Brașov, ca pentru evitarea unor astfel de nenorociri pentru viitor, să ia de urgență măsurile de lipsă.

Cununie. Familiile Nicolae Furnică și vâd. Ecaterina N. Barbu ne anunță cununia religioasă a ficei resp. fiului lor Elena Furnică și N. Barbu, care va avea loc Duminecă în 5 Iunie v. 1911 la orele 12 din zi în biserica Sf. Nicolae din Brașov-Schei. Felicitări.

Logodnă. D-șoara Olga Nessel și d-l Fritz Wallitsch logodiți.

Concertul Corfescu în Timișoara. Cunoscutul tenor dramatic d-l Nicu Corfescu aranjază cu concursul reuniunii de cântări din Timișoara un mare concert Duminecă seara în 18 Iunie n. în sala bereiei «Fabrikshof» din Timișoara-Fabric. Programul e bogat și ales. Acompaniamentul la pian va fi ținut de d-șoara Felicia Petrovici.

Pertractarea proiectelor pentru măsurarea dărei de venit cl. III, referitoare la diferite grupe de meserii, se va ține în 19 Iunie dela poziția 86C—952: Vânzătorii de cutite, faurii, fabricanții de căruțe, lăcătușii, mecanicii, mașiniști, fabricanții de mașine, sculptorii, petrarii, pardositorii, tocilarii, negustorii de flori și grădinarii.

Deschiderea congresului pentru dreptul de vot al femeilor. Al șaselea congres internațional pentru dreptul de votare al femeilor a fost deschis Luni în Stockholm în prezența a o mie de congresiști de amândouă sexele din toate statele Europei din Statele-Unite, Africa de sud și Australia.

Di Mihail Ittu, inginer silvic în Arad fost până aci membru ordinar al «Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibului», a binevoit a să înscrie între membrii pe viață ai ei cu taxa de 80 cor. Trăiască!

Coroane eterne. În loc de cunună peritoare pe cosciugul mult regretatului profesor Aurel Bratu, fost muncitor în afacerile meseriașilor: «Reuniunea sodalilor români din Sibiu, dăruiește 5 cor.» ear familia prezidentului ei Victor Tordășian de asemenea 5 cor. sau în total 10 cor. anume la «Fondul jubilar Nicolae Cristea», pentru monumentele bărbatilor bine meritați ai meseriașilor noștri, creat de numita Reuniune.

Nouă însoțire Raiffeisen. Din Cărpeneș (lângă Mercurea) ni se scrie: Zilele acestea a sosit hotărârea tribunalului r. din Sibiu, prin care luând la cunoștință cu aprobare statutele însoțirii noastre de credit, a înregistrat firma ei. Temei la această însoțire, care este a 23-a în comitatul Sibiu, s'a pus încă la 1908 când cu frumoasa întrunire agricolă organizată de comitetul central al «Reuniunii rom. agricole sibieni», dar actele relative nu s'au încheiat decât în zilele prime ale anului de față cu concursul membrilor din direcțiunea «Casei de păstrare din Mercurea». Merite în jurul înființării însoțirii mai au d-l Aurel Munteanu, notar, Ioan Muntiu, paroh și Nicolae Crăciun primar. Însoțirea aderează la proiectata Centrală a însoțirilor.

— **Un sat harnic.** Avem noi — durere — și oameni slabi, dar avem și de acei harnici, cari știu prețul bisericii și școlii și știu să jertfească pentru ele. O comună de felul acesta este *Urmenişul* din Sălaj, tractul Băseștilor. Frații noștri din această comună au edificat în anul trecut

o școală pompoasă, care poate fi fala ori căruia oraș, iar în anul acesta își edifică o biserică frumoasă, cu suma de 33 mii coroane. Și cum? Din repartiția de dijmă de grâu, adunată dela popor rând pe rând în 11 ani. Au jertfit bieții oameni cu țărâta și acum să trezesc că au bani gata și își ridică școală și biserică frumoasă. Cinste și laudă să cuvine acestui popor harnic! „Gaz. de Dum.“

A XXVIII c. r. loterie de stat pentru scopuri de binefacere. La 22 Iunie a. c. va avea loc în Viena tragerea loteriei a XXVIII c. r. pentru scopuri de binefacere la militari. Șansele favorabile (21, 135 câștiguri cu suma totală de 620,000 cor) cu un câștig principal de 200,000 sau anunțat deja. Lozuri à 4 cor. se capătă în trafici, zarafii, oficii postale etc.

Apa amară «Franz Josef» se folosește la clinici ca mijloc purgativ, cu deosebire ca medicament la suferințe de ficat și splină. Efectul disolubil și purgativ urmează folosind chiar și o cantitate mică, mai curând ca la alte ape minerale. Doza zilnică 1/2 până la 1 pahar, beută caldă pe nemâncate. Profesorul Dr. v. Winkel den Munchen scrie: Adevăresc prin aceasta că efectul apei amare «Franz Josef», recomandat de atâți medici, l'am constatat și eu. De oarece se vând și alte ape mediocre, să se ceară anume la cum-părare în farmacia Apă amară veritabilă «Franz Josef».

Exportul de carne din România.

Încheindu-se tratatul comercial între Austro-Ungaria și România, s'a început a se aduce din România carne și la noi, în Austro-Ungaria.

Iată ce se scrie despre acest export:

La început exportul acesta a întâmpinat unele inconveniente din pricina greutăților cu care se făcea transportul. În primul rând lipseau vagoane speciale necesare pentru transportul carnei tăiate și apoi vitele aduse din părțile cele mai depărtate ale țării sosiau la abator în condițiuni de inferioritate din pricina drumului lung parcurs.

Din aceste două motive carnea exportată în Ungaria și Austria nu întrunea condițiunile unei carni de prima calitate.

D. C. Mantu, directorul serviciului zootehnic din ministerul de domenii a luat imediat măsuri ca aceste inconveniente să dispară.

Pe de o parte d-sa a intervenit la direcția căilor ferate ca transportul viteilor din nordul Moldovei să se facă în termen mai scurt până la abator, iar pe de altă parte s'au făcut intervențiuni la direcția căilor ferate austro ungare să se pue la dispoziția importatorilor vagoane frigorifere speciale.

Ambele aceste intervențiuni au avut rezultat dorit.

D. Mantu, cu care am avut prilejul să vorbesc eri, mi-a făcut cunoscut cu multă satisfacție că, în urma ultimei inspecțiuni făcută la abatorul din T-Severin a făcut constatarea îmbucurătoare a transportului carnei în condițiuni bune.

Direcțiunea căilor ferate din Austro-Ungaria punând la dispoziția importatorilor 5 vagoane frigorifere, carnea nu mai sosește alterată la locul de destinație.

Dar începutul exportului de carne în imperiul vecin a mai avut o urmare binefăcătoare pentru târgul de rămători din T-Severin.

Acî, Statul, se știe, că întreține cu destule sacrificii, acest târg. Dar, departe să meargă spre progres, așa cum era intențiunea celor cari l'au înființat, târgul decădea pe fiecare zi.

De când s'a început însă exportul de carne, s'a făcut constatarea că târgul de rămători a început să aibă puțină viață și sunt speranțe că el va da rezultatele la care trebuie să ne așteptăm.

În legătură cu această ținem să aducem la cunoștința crescătorilor de porci, că e cu totul neexactă știrea ce a circulat, că în Ungaria nu se permite importul rămătorilor.

Ministerul de domenii a cerut informații în această privință și din Ungaria

s'a răspuns că nu sunt prohibiți nici porci pentru reproducere, nici cei a căror carne urmează să fie pusă în comerț.

P. B.

Desmintire.

Fată de veștile răspândite de câți-va indivizi obscuri (cu vădită tendință de a-mi strica) —, că eu aș avea cancelaria comună cu dl. avocat Dr. Ilarie Hoadrea țin să declar, că eu am cancelaria mea independentă și astfel veștile amintite sunt minciuni de cea mai ordinară speță. Contra propagatorilor faimei am luat măsurile necesare. — Dr. Eugen Sâmpetean, avocat, Zernești. 2-3

Dela Asociațiune.

Cătră abonații »Bibliotecii Poporale a Asociațiunii«.

Aducem la cunoștința abonaților, că numerile apărute până acuma din »Biblioteca Poporală« s'au expediat tuturor. În curând vor primi Nr. 6, pe Iunie. Răgăm deci pe toți cei ce n'au primit până acuma vre-unul din numerile apărute, să-l ceară în cursul acestei luni.

Tot-odată vestim abonaților, că de aici încolo, dacă nu vor primi regulat cărțile, nu va fi din vina noastră, fiindcă noi de aici le trimitem tuturor, ci va fi vina poștei și a primăriilor. — Am mai băgat de seamă, că broșurile în multe locuri sunt reținute de oameni nechemați. Ba am avut câte-va cazuri, când ni-s'au reclamat broșurile de către abonați cărora le-am trimis în pachet, cu recipisă. Noi trimitem cărțile abonaților dintr'o comună de o dată. Așa dar acolo, unde unii le primesc și alții ba, înseamnă, că cele ce n'au sosit, au fost înstrăinate. Abonații »Bibliotecii Poporale« și binevoitorii Asociațiunii trebuie să cerceteze cine sunt cei cari pun mâna pe cărțile altele.

Abonații noi și reclamanții vor primi broșurile 1, 2 și 3 numai la vară, fiindcă cele zece mii de exemplare, în câte s'au tipărit, s'au trecut toate. Acum se tipăresc din nou în câte cinci mii de exemplare.

Cei ce ne scriu sunt rugați să scrie citeț numele lor, al comunei și mai cu samă poșta ultimă.

Domnii colectanți să binevoiască a ne trimite listele de abonament și taxele îndată după colectare. Spunem aceasta, de oare-ce am primit reclame dela astfel de membri, a căror abonament n'a ajuns încă la noi.

Sibiu 1/14 Maiu 1911.

Administrația »Bibliotecii Poporale a Asociațiunii«.

Știri de peste săptămână.

Pentru copii săraci. Comitetul Ligii regnicolare pentru îngrijirea copiilor săraci din comitatul Brașovului în anul 1911 au aranjează colecte pe stradă. Deoarece însă Liga ajutorează în orașul Brașov copii săraci cu 1000 coroane pe an, se roagă comitetul pe aceasta cale, ca publicul generos al Brașovului, să contribuie și el cu filerii săi la seara de Cabaret, care se va aranja la 17 Iunie st. n. în hala de concerte de sub castel, ca în modul acesta să se poată ajutara și alina în măsură mai mare durerile săracilor din suma încasată. Bilete pentru cabaret se vând la d-l Dr. Richard Latzin, secretarul societății, (casa comitatului). Suprasolviri se cvitează pe cale ziaristică.

D-l Dr. Alexandru Valda-Voevod a sosit la Karlsbad reluându-și practica sa ca medic la acel stabiliment de cură. Adresa d-lui este: Karlsbad-Marktplatz. Haus Zawojtschi.

Sfințire de steag. »Reuniunea de cetire și cântări« din Ciclova-montană invită la serbările sfințirii steagului, ce se vor ține Duminecă în 5/18 Iunie 1911 cu binevoitorul concurs al reuniunilor surori: »Reuniunea gr. or. de cetire și cântări« din Oravița-română, »Reuniunea română de cântări și muzică« din Oravița-montană, »Concordia« reuniune gr. cat. de cântări din Oravița-română.

Programa festivităților: Sâmbătă în 4/17 Iunie 1911: Seara la 8 oare: Sere-nadă nașei steagului doamnei Maria Urdărian dată de către »Reuniunea de cetire și cântări« din Ciclova-montană.

Duminică în 5/18 Iunie 1911: Dimineața la 7^{1/2} oare: Întâmpinarea oaspeților cântăreți eventual a delegațiilor. La 8^{1/2} oare: Mergerea în corpore la nașa steagului și conducerea nașei la biserică. Actul sfințirii se va îndeplini prin un delegat conzistorial cu asistență. În biserică va cânta »Reuniunea română de cântări și muzică« din Oravița-montană. Dirigent: Gheorghe Dragoescu. Răspunsurile la sfințire se vor cânta de către »Reuniunea gr. or. de cetire și cântări« din Oravița-rom. Dirigent: C. Lazăr. La 11 oare: Mergerea în corpore la locul de sfințire al steagului și batera culeilor. După defilare conducerea nașei la locuința ei și depunerea steagurilor în localitățile Reuniunii. La 1 oră d. a.: Prânz comun în localitățile Berăriei. La 4 oare d. a.: Proba generală a cântărilor în masă. La 8^{1/2} oare seara: Concert festiv cu cooperarea tuturor Reuniunilor. După concert dans. Concertul se va ține în localitățile Berăriei.

Cu prilejul sfințirii steagului Reuniunii de cetire și cântări din Ciclova-montană (Duminică 5/18 Iunie) se va da un concert festiv cu următorul program:

1. I. Vidu: »Pui de lei« cor mixt executat de Reuniunea gr. or. de cetire și cânt. din Oravița-rom. Dirigent: Carol Lazăr. 2. C. Porumbescu: »Război« cor bărb. executat de Reuniunea Română de cânt. și muzică din Oravița-mont. Dirigent: Iaroslav Lang. 3. I. Vorobchievici: »Mănăstirea Putnei« cu solo de bariton execut. de »Concordia« Reuniune gr. cat. de cânt. din Oravița-rom. Dirigent: Ion Bogdan. 4. G. Dima: »Fântână cu trei izvoare« cor mixt execut. de Reuniunea română de cântări și muzică din Oravița-Mont. Dirigent: Iaroslav Lang. 5. N. Oancea: »Sărba Doctorilor« cor mixt executat de Reuniunea de cetire și cântări din Ciclova-mont. Dirigent Vasile Jianu. 6. I. Vidu: »Preste deal« cor mixt cu solo de bariton executat de Reuniunea gr. or. de cetire și cântări din Oravița rom. Dirigent: Carol Lazăr. 7. C. Savu: »Dragostea dintâi« doină, cor mixt cu solo de sopran executat de »Concordia« Reuniune gr. cat. de cântări din Oravița-română. Dirigent: Ion Bogdan. 8. A. Sequens: »Codrule codruțule« cor bărbătesc cu solo de bariton executat de Reuniunea de cetire și cântări din Ciclova-mont. Dirigent: Vasile Jianu. 9. T. Popovici: »Pe-al nostru steag« cor bărbătesc executat în masă.

După concert dans. Prețul de intrare: Loc I. 1.60 cor., loc II. la mese 1 cor. Membrii cântăreți au intrare gratuită. NB. Bilete de intrare se capătă la casarul Reuniunii Mihai Velcelean d. a. la 2 ore și seara la casă.

AVIS. În cancelaria subscribului află aplicare un candidat de avocat cu praxă. — Dr. Alexandru Morariu, avocat Elisabetopol, (Erzsébetváros).

Programul examenelor

la școalele medii gr. or. române din Brașov.

A) *Examenul oral de maturitate la gimnaziu* se va ține în zilele de 6/19—11/24 Iunie în sala festivă a școlii.

B) *Examenele private (particulare)* se vor ține în zilele de 13/26—17/30 Iunie.

C) *Examenul public de gimnastică* se va ține în curtea de gimnastică (intrarea în strada băilor de aburi) în 19 Iunie (2 Iulie) la 5 oare p. m., în caz de timp nefavorabil în ziua următoare.

D) *Examenele publice de încheiere* se vor ține luni și Marți în 27 și 28 Iunie v.

E) *Încheierea solemnă a anului școlar* se va face Miercuri în 29 Iunie v. în sala festivă la oarele 11, după ce școalele vor fi asistat în corpore la serviciul divin în biserică Sf. Nicolae din Șcheiu.

După încheierea festivă a anului școlar se vor distribui între școlari, (prin d-nii profesorii de clasă în localele de clasă) testamentele și anuarul școlii.

Participarea la examene și la încheierea anului este obligatorie pentru toți școlarii. Absenții nu vor primi testimoniu și anuar și vor fi deosebit pedepsiți.

Direcțiunea școalelor medii gr. or. române.

Examenele la școala comercială sup. rom. din Brașov.

Examenul de maturitate se va ține în zilele de Luni în 13, Marți în 14 și Miercuri în 15 Iunie v. a. c. în localul școlii. La acest examen, deschis pentru publicul mare, nu pot lua parte școlarii.

Examenele de clasă se vor ține în sala clasei a doua în zilele următoare dela 7—12 oare a. m. Luni, în 20 Iunie v. cl. I. comercială; Marți, în 21 Iunie v. cl. II. co-

mercială; Miercuri, în 22 Iunie v. cl. I. comercială; Joi, în 23 Iunie v. cl. II. comercială; Vineri, în 24 Iunie v. cl. I. comercială; Sâmbătă, în 25 Iunie v. cl. II. comercială.

Sâmbătă, în 18 Iunie v. a. c. la 7 oare dim. va fi examenul verbal cu privațiștii clasei I și II com.

Miercuri, în 29 Iunie v., după serviciul divin, la care vor participa toți elevii și profesorii, se va încheia în mod solemn anul școlar 1910—1911 în sala cea mare a edificiului central. La încheierea anului școlar în 29 Iunie v. fie-care elev va primi certificat școlar și un exemplar din anuarul școlii. Elevii absenți, precum și restanțierii de didactru etc., nu vor primi nici certificatul, nici anuarul școlii.

La examenele acestea, precum și la festivitatea de încheiere a anului școlar, sunt invitați cu toată stima părinții, amicii și binevoitorii acestei școle.

Un nou izvor de câștig

Țara întreagă e stăpânită de o nemai pomenită scumpete de carne. Luni de zile, chemați și nechemăți, și-au frământat mintea să găsească adevăratele pricini ale scumpetei de carne, cel mai trebuincios mijloc de nutrire.

Cu toate-că aceste cercetări au deslușit multe din pricinile scumpetii, deocamdată nu ne-au dat nici un mijloc practic pentru scăderea scumpetei, ce azi nu e îndreptățită prin izvoarele date de câștig, căci urcarea câștigurilor, fie acele în formă de lefuri ori în formă de preț al muncii și al capitalului, n'a putut ține pas cu scumpetea trebuințelor de traiu.

A fost firesc dar, ca locul discuțiilor și frământărilor teoretice să încerce, să-l ia socotile practice, să-l ia oblicirile cu râsuflu scurt din mână până la gură.

Tot așa de firesc a fost, că cele mai multe îngrijorări să se mărginească mai întâi la ieftinirea mijloacelor de traiu, între care locul de frunte îl are pâinea și carnea.

După-ce pâinea o avem azi numai din bucate, mai ales grâu și cucuruz, și după-ce o politică nenorocită economică ne închide granițele, prin care am primi bucate mai ieftine, — scumpetea pâinii nu o putem scădea cu ușor. Las' că și de altcum neamul nostru, aproape întreg alcătuit din plugari, nu simte prea mult scumpetea pâinii.

Pentru noi de mai mare însemnătate e scumpetea cărnii. Și asta din două pricini însemnate. O pricină este, că și noi mâncători de carne fiind, simțim scumpetea cărnii pe care o producem. De altă parte însă scumpetea cărnii, ori cât s'ar părea de ciudat, nouă ne îmbie un izvor de venit.

Iată acum: Gospodăriile românești, cum sunt aproape toate la sate, — sunt cele mai potrivite pentru producerea cărnii, pe care azi o putem vinde cu preț bun în ori ce cantitate.

Creșterea vitelor pentru carne, în număr cât de mare, de sigur că îmbie cel mai bun și mai mare izvor de venit. Și cine înțelege trebuințele de azi, va și nizuși să îmulțească numărul vitelor, cât numai îi îngăduie moșia și puterea în bani.

Nu e dat însă fie-cărui plugar de-al nostru să poată face creșterea vitelor în o măsură mai mare; parte din lipsa de nutreț de pe moșia proprie, parte din lipsa de capital (bani).

În același timp însă nu numai carnea de vite mari, coraute acoperite trebuințele. Mai sunt o mulțime de soiuri de carne, ce pot fi produse cu izbândă, chiar cu capital și moșie foarte mică.

Nu ne oprim aici la carnea de porc ori de oaie, — căci și această

producție cere un capital mai măreșor!

Ne gândim însă la carnea de galițe (hoare) și de iepuri de casă, care poate fi produsă cu capital neînsemnat, dar cu venite foarte mari!

Să va răspunde poate, că doar la fie-care casă românească să găsească galițe, și mulți dintre ai noștri au făcut încercări și cu iepuri de casă, — dar din de-al de astea încă nu s'a văzut Român bogat!

Foarte adevărat, dar să ni-se îngăduie să spunem, că e tot atât de adevărat, că nime în lume nu produce și nu valorizează așa de rău ca noi, atât galițele cât și iepurii de casă!

Întreagă valorizarea (cercarea câștigului) galițelor noastre să face cam așa: Săteanul nostru are pe lângă casă 2 — 3 cloce cu vre-o 40 — 50 pui. După-ce cresc puii, fie de găină, fie de găscă ori de rață, — femeia săteanului nostru de câte-ori are lipsă de sare ori de bumbac sau de alte mici trebuințe, — prinde 2 ori 3 pui. Fuge cu ei la oraș ori îi vinde în sat, și cu cele 2 ori 3 coroane ce le primește — astupă o lipsă. Peste două-trei săptămâni face același lucru și de altă-dată tot așa, până isprăvește cu cei câțiva pui, ce-i are. Și să înțelege, că în chipul ăsta n'ajunge la nici un izvor de câștig, care ar fi vrednic de luat în socotință.

Cu totul altcum iasă însă lucrul dacă creșterea și valorizarea galițelor — să face cu rânduială. Un specialist, în creșterea galițelor, secretele Reuniunii crescătorilor de galițe, dl. I. Winkler, ne spune, că marii proprietari ar putea să-și facă pe moșiile lor cele mai rodnice găinării, folosind pentru clocit și scos, mașini, iar pentru creșterea galițelor folosindu-să de »creșterea în parte«. Dacă să poate da cucuruzul și grâul »în parte« — de ce nu s'ar face asta și cu galițele? Dacă de pildă un mare moșier ar crește, zicem două mii de pui, în loc să se chine cu ei, i-ar împărți la 50 de săteni, la unul fiecare câte 40 pui, cu condiția, ca peste atâtea săptămâni să-i dea unul fiecare numai câte 20 pui, rămânând ceilalți pui crescătorului. Să dea prin urmare puii spre îngrijire »în parte«. Proprietarul s'ar alege cu o mie de pui, care azi socotiți cu câte 1 coroană, îi aduc o mie de coroane. Toată rânduiala asta l'a costat, cu ouă, cu cloce, ori cu amortizarea mașinilor, cel mult 2—3 sute de coroane. Prin urmare în cel mult două luni proprietarul a câștigat curat 7 până la 8 sute coroane, fără nici o muncă.

Noi însă n'avem mari proprietari, noi trebuie să ne gândim la alt mijloc de a rândui creșterea de galițe.

Noi, cu dragostea noastră de frate, cu dorul de a înainta, cu lipsurile noastre cam de-o potrivă, — foarte ușor ne putem ajuta și la creșterea galițelor, prin tovărășii.

Și aici nu ne gândim la tovărășii cu statute înregistrate, cu direcțiuni greoaie, cu formalități și cu cheltueli și mai grele. Pentru scopul acesta ne sunt de ajuns tovărășiile ocazionale, vremelnice, (alkalmi szövetkezeti), care nu mai trebuiesc nici înștiințate cu cheltueli la tribunal, nici nu cer deosebite formalități. Vânzarea galițelor prăsite în curte asemenea nu cere nici »licență industrială« nici alte formalități.

Noi chibzuim lucrul așa: I-a sfatul unui ori mai multor fruntași din comună, să întovărășesc 20, 30 ori mai mulți săteni de seamă, și alcătuiesc tovărășia ocazională pentru creșterea galițelor ori și a iepurilor de casă.

Tovărășia apoi, cu banii ce va trebui să pună fiecare (5 ori 10 coroane), va cumpăra ori cloce ori apoi mașini de scos puii. După-ce puii au fost scoși, tovărășia împarte puii scoși pe la membri mai harnici, — spunându-le că după atâtea săptămâni să dea tovărășiei numai jumătate din puii primiți.

Tovărășia la rândul său, având un număr mare de pui, poate să-i vândă în loc ori în piețe mai depărtate, — cu prețuri bune!

Tot așa și cu iepurii de casă. În chipul acesta scumpetea cărnii ar fi scăritată, sătenii noștri ar avea un nou izvor de venit, și, mai pe sus de toate, n'am îngădui speculația păcătoasă cu carnea. Nici o pedecă nu știm, care ne-ar putea opri să facem acest lucru, la vedere mic, dar care în urmările lui binefăcătoare; ar fi un nou și un însemnat izvor de venit!

Să cercăm!

„Tovărășia“

Premii pentru școlari.

A apărut o carte frumoasă, care între altele este foarte potrivită și ca premiu pentru elevii de școală, apoi pentru bibliotecile școlare etc.

Cartea este:

Ardealul, vol. I. Descrierea ținuturilor de pe Olt, de Silvestru Moldovan, ediția a doua a unei părți din »Țara noastră«.

Ea conține descrierea pitorească amănunțită a ținuturilor de pe Olt și afluenții lui cu părți etnografice, legende, date istorice, statistice etc. Se estinde pe 11 coale, format 8° mare, cu înfățișare elegantă și e împodobită cu 29 de ilustrații frumoase: porturi, peisaje, monumente istorice etc. și o schiță a ținuturilor descrise.

Cartea a apărut în editura cunoscută librării Ioan I. Ciurcu din Brașov, de unde se poate procura.

Atragem atenția binevoitoare a publicului nostru asupra acestei scrieri interesante și ieftine.

Prețul 1 cor. 80 bani și 10 bani porto postal.

Doi dușmani.

Fost-au fost dușmani pe lume și mânia lor a fost înăbușită de vremuri, dar din cele dintâi timpuri se deslușă doi dușmani hotărâți, neîmpăcați, cari nu puteau da față, deși erau aproape unul de altul.

Trăiau pe cei doi păreți ai dealului: unul pe-o parte, altul pe alta. Fiecare se împărțea de lumina soarelui, dar până când cel din dosul dealului strângea lumina în sufletul său, o ghemuia storcându-i tot duhul ne mai lăsându-i nici măcar atâtea putere, să răsuflă cel puțin — până atunci cel din fața dealului bucurându-se de razele de sus, cari-i luminau sufletul, vesel și darnic împărțea seninătatea sa celor ce-l încunjurau. Cel dintâiu căuta să ascundă bogăția soarelui pentru sine și se umplea de mânia când cuteza vre-unul din slugile sale să se înfrupte din bogăția lui. Toată viața sa strângea comori peste comori și totuși urmă de ele nu găsi lumea largă. Și oamenii în cruzimea lor îl botezau *Egoismul*, adică iubirea de sine însuși.

Celălalt însă, cel vărat, cel cu inima largă, deși împărțea fără preget lumină oricărui îi călea pragul, totuși nu săraci, ba din ce în ce de mai mare strălucire se bucura. Și lumea largă în bunătatea ei îl boteză *Idealismul*.

De multeori cei doi dușmani suiau vârful dealului, de unde ochiau întinderea de stăpânire a celui alt, dar ochii Egoizmului căutau cu răutate cât timp Idealismul împărțea lumină și opozițiilor de pe pământul aceluia.

Tot frământându-se Egoismul se hotărî să săvârșească o faptă vitejească: să împartă și el lumină, și nu cât Idealismul, ci mai multă, mai din plin. Voia să fie un vrednic stăpân, să dea dovadă slugilor, că își bate capul cu lipsurile lor mai mult ca rivalul său cu lipsurile supașilor săi.

Slugile i se puseră pe gânduri: nu-și credeau ochilor ca noua față a lucrurilor să fie adevărată. Stăpânul lor să se schimbe la față! Și priviră cu neîncredere fața stă-

pânului, bănuind că vre-o mână ascunsă lucră pe din dos.

Egoismul amărat, că aceia cutează să-i tragă la îndoială cinstea, schimbă fete, se cătrânește foc și pară, înhață o băta pe umere și-și colindă întreaga moșie, ca să innăbușiască scântea de lumină dumnezeiască de pe chipul slugilor sale.

În multa-i încruntătură lumina de pe propriul său chip pieri căpătându-și luciul negru de mai înainte.

Slugile îl părăsira și se alăturară la Idealism înălțând laudă lui Dumnezeu că le-a arătat calea dreaptă.

Brașov.

Ioan Clopotel.

POVEȚE ECONOMICE.

Viermele cucuruzului (porumbului, păpușoiului.)

Dacă vom tăia noi prin luna August sau Septembrie câteva fire de mălaiu de pe câmp, vom observa că în unele din acele fire se află o omidă mică precum și roșături. Numărul firelor roșe la început e mai mic; în alt an încă firele de mălaiu roșe vor fi cu mult mai numeroase ba se poate și aceea, că de abia să aflăm fire sănătoase din care pricină întreg mălaiul se pare ca și când ar fi fost călcat de cai.

Omidă, care pricinuește o atare pustiire prin mălaiu, nu e alta, decât așa numitul *viermele cucuruzului* și care își ia nașterea din ouăle pe cari le depune fluturele pe la sfârșitul lui Iunie în partea de-ăsu-pa a ștuleului și anume pe spic. După-ce a crescut mai târziu și nu mai încapă deasupra unde a fost mai întâi, se coboară mai în jos, străbate în ștuleu, pe care îl roade din lăuntru, iar după-ce nu a mai avut ce roade sau locul unde a stat s'a umplut de murdărie, ese afară, se mută mai în jos, intră iară în ștuleu pe o altă gaură făcută de ea. Această o urmează mereu după-cum arătasem mai sus, așa în cât prin luna lui Septembrie omida se află în partea din jos a ștuleului. Unele omide străbat nu numai în ștuleu, ci și în cucuruz, pe care asemenea îl rod. Sunt cazuri de în un singur ștuleu se află și 20-30 de omide.

Omidă nu pierd nici iarna, ci petrece ascunsă prin ștuleul tăiat sau prin cocii cucuruzului. În luna lui Mai omida astfel scutită peste iarnă se prefăce în nimfă, aceasta în fluture, acela ouă iarăși prin Iunie producând omidele cum s'a amintit deja.

Viermele cucuruzului nu face stricăciune numai la mălaiu, ci și în meiu, cânepă, hemeiu de bere etc. Pustiește mult cu deosebire meiu și cânepă. Stricăciunea ce o produce acest inimic în aceste două plante abia se observează și o vedem mai bine atunci, când le plecăm cu o băta puțin în jos, în care caz firele atacate — roase fiind de omidă — se rup. Asemenea pustii se observează și în mălaiul de nutreț (ciolomadă.)

Cunoscând acum viața acestui vierme din descrierea scurtă de până aci, nu va fi greu să ne ferim de el. Anume:

a.) De cumva vom observa pe la începutul lunii lui August, că spicul dela tujleanul mălaiului e atacat de vierme — ceea-ce vom cunoaște ușor de pe făina produsă de gaura prin care a intrat viermele în ștuleu — nu vom întârzia de a tăia vârful ștuleului din sus de locul atacat, iar partea cea tăiată o vom da vitelor, sau o vom băga în foc sau în zamă de gunoier. Această rețezare a mălaiului nu e împreună cu nici o daună, trebuie să fim însă cu cea mai mare grijă, ca aceea să se efectuească la timpul potrivit, când adeocă viermele se iveau în partea de asu-

pra, în spic sau puțin numai din jos de acela.

b.) Jupii de mălaiu meniți ca nutreț preste iarnă, să-i dăm vitelor să-i mănace cel mult până la finea lui Martie, căci altminterlea omidele ce s'ar afla în acea se prefăc mai târziu în fluturi, cari cu vremea vor da naștere altor viermi.

c.) E foarte conștient, ca tujlenii mălaiului să nu-i lăsăm peste iarnă pe loc, pentru-că și în aceea potsă se afle omide cari nu vor peri nici când vor ajunge tujlenii sub brazdă. Pentru aceea tujlenii îi vom culege toamna de pe loc și îi vom arde.

d.) Asemenea și cocenii îi vom băga în foc iarna sau cel mult la începutul primăverii și nici decât nu vom suferi, ca aceea să zacă împrăstiați prin ogradă sau în apropierea cotețelor.

e.) La cazul când cânepa sau meiu încă ne-au fost atacate de viermele mălaiului, după culegerea acestora va trebui să spargem miriștea, iar cotoarele rămase în pământ, după ce le vom grăpa bine, le vom culege și băga în foc pentru-că după cum am văzut mai la deal, și în acestea pot veți viermi.

(După îndrum. minister. de agric.)

ULTIME ȘTIRI.

Lugoș, 15 Iunie (Telegr. part.)
Adunarea populară a reușit splendid. Prezenți peste 3000 țărani și intelectuali. Comitetul și deputații au fost cu entuziasm aclamați. Președinte Dr. Dobrin. Președinte de on. George Pop de Băsești. Au vorbit: Mihali, Goldiș, Lucaciu, St. Pop, C. Brediceanu, Suciu, Vlad, Madincea, Branișce, și Moldovan.

Seghedin, 15 Iunie c. Alegerea de ieri de deputat dietal în Seghedin a fost foarte agitată. S'a terminat astănoapte la 11 oare. A fost ales baronul *Gerliczy*, protejatul lui Tisza, cu 1200 de voturi, față de *Eötvös Károly*, care a întrunit 962 de voturi.

Bibliografie.

Primum la redacție un uvraj, care deși este cunoscut și este bine apreciat în cercurile intelectuale românești, merită totuși să se mai vorbească odată de el. E vorba de *Dictionarul universal al limbii române* de *Lazar Șăineanu*, Doctor în Litere al Universității din Lipsca, Laureat al Academiei Române și filologul bine cunoscut, ale cărui lucrări filologice și folclorice au avut atât răsunet.

Dictionarul Universal al Limbei Române este un mic lexicon, în genul micului Larousse sau Brockhaus: comp'ect, conștiincios, exact.

Conține explicații și definiții scurte și lămurite ale întregului vocabular român, al tuturor termenilor de știință — în cel mai larg înțeles al cuvântului — de artă, literatură, comerț și industrie, cuprinde nomenclatura mitologiei și folclorului, o interesantă etimologie a vorbelor populare și, ca supliment un vocabular general geografic, geografic și istoric, cu privire specială la România și țările locuite de Români.

Toate acestea sunt concentrate în 1000 pagini de text pe două coloane și au fost completate, revăzute și sporite în a doua edițiune, care a apărut de curând.

După cum se vede, este o lucrare de cel mai mare interes și folos pentru toți acei cari se îndeletnicesc cu limba românească: scriitori, profesori și învățători, avocați, medici, preoți, ziariști, comercianți, studenți și elevi, precum și pentru marea publică ceteror al limbii românești.

Dictionarul se găsește de vânzare la: *Librăria Archidiecezană*, Sibiu; *Librăria W. Kraft*, Sibiu; *Librăria Ciurcu* Brașov; *Librăria Mureșianu*, Brașov; *Librăria Seminarială*, Blaj; *Librăria Diecezană*, Arad; *Librăria Ieronim Preda*, Făgăraș; *Librăria M. Onișor*, Năsăud; *Librăria Aurora*, Gherla. Se poate procura și prin ori care altă librărie sau direct dela editori: *Tipografia I. Samitca* și *D. Baraș* în Craiova (România).

Poezii populare.

Poste fi lumea frumoasă
Dacă mândra-i betegcasă,
Poate fi cerul frumos
Dacă eu nu's sănătos.
Eu beteag, mândra beteagă...
— La ce ne-ar fi lumea dragă!

Mori mândră să mor și eu,
Să ne pună'n copârșeu,
Într'un copârșeu de piatră
Să ne îngroape la olaltă
C'am fost dragoste cnrătă.

Auzit-am ieri la moară
Că badița meu s'ânsoară!
Că s'ân soară, bine face,
Numai de una nu-mi place:
Căci la chiar dușmana mea,
Facă-și lumea răs de ia.

Frunză verde de alun,
Am un dor, un dor nebun
Ce-mi șoptește... să-mi rezbun;
Să-mi rezbun un tată bun
Și doi frați căzuți în floare
De-o mână ucigătoare.

Cine spune rău de mine,
Rău spune de ori și cine —
Cine dă de mine rău,
Rău dă și de frate-său!

Mulți vorbesc că-i lumea rea,
Dar eu spun că nu-i așa:
Lumea, nu-i rea dragii mei,
Numai sunt prea mulți mișei...
Lumea-i bună, sunt de toate,
Numai decar da o moarte
Între hoți și între mișei,
Să scape lumea de ei!

Să pot face pe cum vreau
Lucruri mari ași face eu...
N'a și avea mai mare plac
Numai trei lucruri să fac;
Cel dintâiu lucru mi-ar fi:
M-ași pune de-ași curăți,
Nu vreau de bolnavi —
Ci țara de sântatani!
Ce de-al doilea mi-ar fi:
M-ași pune de-ași curăți
Nu cedrol de păucei
Numai țara de mișei!
Cel de al treilea mi-ar fi:
Că m'ași pune de-ași stârpi
Crâșmele... nimic alta —
Să văd cine s'ar vâlta!

Năși crede să 'nbătrânesc
Să pot face ce doresc,
Ba poate nici n'ași muri
Să pot face ce-ași dori.
B. Urois la 4 Iunie 1911.

Isaila Marele.

Proprietară:
Văd. Elena Dr. Aurel Mureșianu
Redactor resp. Ioan Spudercs

Câte-va cuvinte asupra boalelor secrete.

E trist, — dar în realitate adevărată că în vremea de azi e bătătoare la ochi mulțimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri trupesti sunt atrofiate și cari în urma ușurinței din tinerete și prin deprinderi rele și-au sdruncinat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul suprem ca acestei stări îngrozitoare să se pună răpăt. Trebuie să fie cine-va care să dea tineretului deslușiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața exuală-trebuie să fie cine-va căruia oamenii să-și încredințeze fără teamă, fără sfială și cu încredere necazurile lor secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăina aceste necazuri ori și cui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiincios, care știe să dea asupra vieții sfaturi bune sexuale și știe a ajuta și morburilor o deja eventuală existență, atunci apoi va înceta existența boalelor secrete.

De e chemare atât de mărească și pentru acest scop e institutul renumit în toată țara al D-rului PALOCZ, medic de spital, specialist, Locuitor dela 1 Noiembrie: Budapest, IV, Muzeum-körut Nr. 13. unde pe lângă discreția cea mai stracată, primește ori-cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vieții sexuale, unde sângele și sucurile trupesti ale bolnavului se curăță, nervii i-se înăpesc, tot organismul i-se eliberează de materiile de boă, chnurile sufletești i-se din șesc.

Fără conturbare ocupațiilor zilnice dr. PALOCZ vindec deja de ani de zile

repede și radical cumetodul său propriu de vindecare, chiar și cazurile cele mai neglese, ranele sifitice, boala de țevă bășică, nervi și șira spinării, începutul și de confusie a minții, urmările onaniei și ble sifilisului, erecțiunile de paimă, slăbirea puterii bărbătești (impotență), vătă-măturile, boalele de sânge, de piele și toate boalele organelor sexuale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare separată și eșire separată. În ceea-ce privește cura, depărtarea nu este piedecă, căci dacă cine-va, din ori-ce cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci cu plăcere i-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se înălțura numai marca de răspuns). Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei epistolele se ard, ori la dorință se retrimit fie-căruia. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. până la 5 ore p. m., (Duminea până la 12 ore a. m.)

Tratament și cu Ehrlich 606.

Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital specialist, Budapesta, VI., Rákóczy-ut.

Nr. 616 2 Mai 1911.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința generală că în zilele de 1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 11, 14, 16, 18, 21, 23, 25, și 28 Iunie și 1, 5, 7, 9, 12, 14 și 16 Iulie 1911, la oara 9 dimineața se va ținea la Direcția Pyrotechniei Armatei, licitație publică prin oferte închise, în conformitate cu legea comptabilității generale a statului, pentru aprovizionarea materialelor arătate mai jos.

Tot deodată se pune în vederea concurenților că ofertele trebuiesc întocmite pe serii de materiale, cu arătarea în parte a cantităților și cu prețul unitar și total, spre a se înlesni comparațiile, cunoscând că se pot primi oferte și pentru mai puține feluri de materiale din serie sau chiar numai pentru un singur fel.

Supra oferte nu se primesc. Nu se vor lua în seamă considerându-se că neavenite, ofertele care ar coprinde alte condițiuni de cât cele prevăzute în caetul de sarcine și prezenta publicațiune.

Doritori de a concura, pot lua cunoștință de felul materialelor și condițiunile caetului de sarcine, dela Direcția Pyrotechniei în toate zilele de lucru, de la oarele 8 $\frac{1}{2}$ —11 $\frac{1}{2}$ a. m. și de la 3—5 p. m. afară de Sâmbetele după amiază.

Concurenți, odată cu prezentarea ofertelor vor depune ca garanție 10 la % din valoarea furniturii.

Ofertele neînsoțite de garanție suficientă se vor considera ca nevenite.

Garanția se poate depune în numărare sau în efecte numai până la 1000 lei, iar dela această sumă în sus nu se va primi decât în recipisa Cassei de Depuneri și Consemnațiuni.

Directorul Pyrotechniei
colonel Hepites

Seful secției 6 a
locotenent Dimitriu

NOTA.

De zilele în care se vor ține licitație publică pentru aprovizionarea materialelor notate mai jos.

Seria I-a. Metale, 1 Iunie 1911.

20 kg. oțel jumătate rotund de 27 m/m., 200 kg. oțel rotund turnat special de 14 m/m. 220 kg. oțel rotund turnat special de 15 m/m. 55 kg. oțel rotund turnat special de 16 m/m. 75 kg. oțel rotund turnat special de 20 m/m. 25 kg. oțel special turnat rotund de 25 m/m. 40 kg. oțel rotund turnat special de 50 m/m. 40

kr. oțel rotund turnat special de 70 m/m. 15 km. oțel lat turnat special de 6/20 m/m. 20 kg. oțel lat turnat special 30/45 m/m. 25 kg. oțel lat turnat special de 50/10 m/m. 25 kg. oțel lat turnat special 60/6 m/m. 25 kg. oțel lat turnat special de 65/17 m/m. 30 kg. oțel lat special de 65/20 m/m. 20 kg. oțel lat turnat special de 68/16 m/m. 8 kg. oțel pătrat turnat special de 8 m/m. 33 kg. oțel rotund maleabil de 10 m/m. 10 kg. oțel rotund maleabil de 12 m/m. 13 kg. oțel rotund maleabil de 13 m/m. 10 kg. oțel rotund maleabil de 14 m/m. 20 kg. oțel rotund maleabil de 15 m/m. 22 kg. oțel rotund maleabil 16 m/m. 15 kg. oțel rotund maleabil de 18 m/m. 52 kg. oțel rotund maleabil de 20 m/m. 10 kg. oțel rotund maleabil de 25 m/m. 10 kg. oțel rotund maleabil de 25 m/m. 20 kg. oțel rotund maleabil de 30 m/m. 24 kg. oțel rotund maleabil de 35 m/m. 24 kg. oțel rotund maleabil de 55 m/m. 60 kg. oțel rotund rapid de 7 m/m. 62 kg. oțel lat rapid de 10/20 m/m. 10 kg. oțel lat rapid de 15/35 m/m. 35 kg. oțel pătrat rapid de 8 m/m. 15 kg. oțel pătrat rapid de 13 m/m. 30 kg. oțel pătrat rapid de 15 m/m. 15 kg. oțel pătrat rapid de 20 m/m. 35 kg. oțel pătrat rapid de 40 m/m. 5 kg. oțel rotund diamant de 0 m/m. 17.1 kg. oțel rotund diamant de 3 m/m. 10 kg. oțel rotund diamant de 3,2 m/m. 10 kg. oțel rotund diamant de 3,3 m/m. 10 kg. oțel rotund diamant de 3,5 m/m. 60 kg. oțel rotund Hunsdman de 8 m/m. 2 kg. oțel lat rapid de 45/10 m/m. 50 gr. oțel rotund gusthal de 25 m/m. 10 kg. oțel rotund bessemer de 8 m/m. 10 kg. oțel lat rapid de 20/15 m/m. 10 kg. oțel rotund bessemer de 13 m/m. 10 kg. oțel rotund bessemer 16 m/m. 10 kg. oțel rotund bessemer de 18 m/m. 10 kg. oțel rotund bessemer 20 m/m. 10 kg. oțel rotund bessemer de 25 m/m. 60 kg. oțel lat turnat special de 26 8 m/m. 60 kg. oțel lat turnat special de 21/7 m/m. 40 kg. oțel rotund gusthal de 35 m/m. 10 kg. tablă de oțel de 1,5 m/m. 10 kg. tablă de oțel de 4 m/m. 5 kg. tablă de oțel de 1/2 m/m.

La această serie de materiale nu se pot prezenta la licitație de cât Cassele invitate special pentru aceasta.

Pentru ziua de 1 Iulie 1911.

29000 kg. degetare de oțel pentru cămașa glonțului Md. 1893.

La această serie de material nu se pot prezenta decât Cassele speciale invitate pentru aceasta.

Pentru ziua de 3 Iunie 1911.

100 kg. fer lat pentru cercuri. 180 kg. fer lat pentru cercuri 50/2 m/m. 332 kg. tablă de fer de 2 m/m. 90 kg. tablă de fer de 1,75 m/m. 6500 bucăți tablă de fer albă pentru agrafe.

Pentru ziua de 7 Iunie 1911.

46000 kg. benzi de oțel pentru fabricarea încărcătoarelor.

La această serie de material nu se pot prezenta la licitație de cât cassele invitate special pentru aceasta.

Pentru ziua de 9 Iunie 1911.

40 kg. bismuth. 100000 kg. plumb. 4060 kg. antimonie „Regulus”. 247 kg. tablă de staniu pentru capse. 10 kg. tablă de nichel de 4 m/m. 900 kg. benzi de staniu pentru coafe.

In această serie de materiale nu se pot prezenta la licitație de cât cassele invitate special pentru aceasta.

Pentru ziua de 2 Iunie 1911.

40 bucăți creioane pentru scris. 128 testeie hârtie de filtru. 20 kg hârtie de gloante 52000 coale hârtie galbină subțire 223 kg. hârtie albă coale mari 80000 coale hârtie

neagră de 65/96 mm. 10 kg. tuș ne-gru chimic special 20 tampoane metalice pentru tuș 1450 coale hârtie vegetală 900 metri hârtie pergament 57275 kg. carton galbin brun 80 coale carton lustruit pentru capace 3675 kg. carton pentru siluete 25 kg. carton galbin de 0, 5 mm.

Pentru ziua de 4 Iunie 1911.

67060 buc. etichete pentru lăzi diferite modele 11500 buc. etichete pentru cutii diferite modele 1,200. 000 buc. etichete roșii pentru cutii 1,200,000 buc. etichete roșii pentru șiret 36 000 buc. etichete roșii pentru lăzi 76000 buc. etichete albe pentru lăzi diferite modele 1,100.000 b. etichete galbene pentru cutii 1,100. 006 buc. etichete galbene pentru șiret 40000 buc. etichete galbene pentru lăzi 26000 buc. etichete cu anul de fabricație al pulberii 10000 buc. etichete albe speciale tip. Nr. 1 10000 buc. etichete albe speciale tip. Nr. 2 10000 buc. etichete albe speciale tip. Nr. 3.

Pentru ziua de 8 Iunie 1911.

25 kg. benzi de aramă de 12 mm. lățime și 0,5 mm. gros 6 kg. benzi de aramă de 0 mm., 0,5 gros și 8 mm. lățime 4452 kg. benzi de alamă pentru fabricarea capselor Md. 1893.

La această serie de material nu se pot prezenta la licitație decât cassele invitate special pentru aceasta.

Pentru ziua de 11 Iunie 1911.

20 retorte de oțel pentru recopt. La această serie de material nu se pot prezenta la licitație decât cassele invitate special pentru aceasta.

Seria a II-a: Metale, scule, nituri.

Pentru ziua de 14 Iunie 1911.

1000 bucăți nituri de fer, 2200 bucăți nituri de fer de 6/12 mm, 14000 bucăți nituri de fer pentru firăstrău, 2 kg. 500 gr. sârmă de oțel de 2. mm. 2 kg. 500 gr. sârmă de oțel de 3 mm. 5 kg. 500 gr. sârmă de oțel de 4 mm. 98.200 bucăți șurupuri de fer pentru lemn după model.

100 gr. sârmă de platină 30 kg. cuie de sârmă, 6 pac. ținte de fer 1300 buc. nituri de aramă, 87 kg. sârmă de aramă de 1, 6 mm. 9 kg. sârmă de alamă de 5 mm. 90 buc. pânză de ferăstrău pentru tăiat metal 432 metri pânză de ferăstrău panglică. 1 tocilă șmirgne, 67 buc. toicle cardorundum, 18 kg. sârmă de oțel coardă de pian după model 1 kg. 500 gr. sârmă de oțel coardă de pian de 0 mm. 1 kg. sârmă de oțel coardă de pian de 0 mm 7 2 kg. sârmă de oțel verigi drepte de 1 mm. 2 kg. sârmă de oțel verigi drepte de 1,5 mm. 2 kg. sârmă de oțel verigi drepte de 3 mm. 5500 kg. sârmă de oțel verigi drepte de 3 mm. 2 kg. sârmă de oțel verigi drepte de 4 mm. 5500 kg. sârmă de oțel verigi drepte de 5 mm. 30 kg. sârmă de oțel verigi drepte de 3,5 mm. 0250 gr. sârmă de oțel coardă coardă de pian de 0,5 mm. 0250 gr. sârmă de pian de 1 mm.

Pentru ziua de 16 Iunie 1911.

15 buc. burghie spirale pentru oțel de 1 mm. 120 buc. burghie suirale pentru oțel de 1,5 mm. 27 buc. burghie spirale pentru oțel de 2,75 mm. 153 buc. burghie spirale pentru oțel de 2 mm. 63 buc. burghie spirale pentru oțel de 2,5 mm. 110 buc. burghie spirale pentru oțel de 3 mm. 100 buc. burghie spirale pentru oțel de 3,2 mm. 71 buc. burghie spirale pentru oțel 3,5 mm. 93 buc. burghie spirale pentru oțel de 4 mm. 38 buc. burghie spirale pentru oțel de 4,5 mm. 38 buc. bur-

ghie spirale pentru oțel de 5 mm. 12 buc. burghie spirale pentru oțel de 5,25 mm. 53 buc. burghie spirale pentru oțel de 5,4 mm. 27 buc. burghie spirale pentru oțel de 5,75 mm. 30 bua. burghie spirale pentru oțel de 6 mm. 7 buc. burghie spirale pentru oțel de 6,25 mm. 25 b. burghie spirale pentru oțel 6 5 mm. 23 buc. burghie spirale pentru oțel de 6,75 mm. 15 buc. burghie spirale pentru oțel de 9 mm. 13 buc. burghie spirale pentru oțel de 7,5 15 buc. burghie spirale pentru oțel de 8 mm. 14 buc. burghie spirale pentru oțel de 8,5 mm. 17 buc. burghie spirale pentru oțel de 9 mm. 13 buc. burghie spirale pentru oțel de 9,5 mm. 15 buc. burghie spirale pentru oțel de 9,25 mm. 12 buc. burghie spirale pentru oțel de 10 mm. 14 buc. burghie spirale pentru oțel de 10,5 mm. 16 buc. burghie spirale pentru oțel de 13 mm. 13 buc. burghie spirale pentru oțel 14 mm. 13 buc. burghio spitale pentru oțel de 15 mm. 13 buc. burghie spirale pentru oțel de 16 mm. 395 buc. burghie de fer pentru lemn de 5 mm. 10 buc. cuțite circulare pentru oțel 1 serie cifre de oțel 2, 5 mm. 1 serie cifre și litere de oțel de 5 mm. 200 buc. cifre de oțel după model 226 buc. ferestree circulare după model 1000 buc. bile de oțel de 6 mm. 1 clește pentru plumbuit, model C F. R. 1 serie cifre de oțel ae 1, 5 mm. 12 buc. ferestree circulare pentru metal după model.

Pentru ziua de 18 Iunie 1911.

2599 buc. pile diferite „Vautier” marca lutea, 837 buc. pile de ciasornicar „Vautier” marca lui. 920 buc. pile de ferăstrău, 2 buc. pile șmirgel.

Pentru ziua de 21 Iunie Iunie.

1900 kg. cărbuni de lemn (mangal) 40000 kg. cărbuni de forje.

Pentru ziua de 23 Iunie 1911.

2500 mt. cubici scânduri de brad 130 buc. docge de stejar, 56500 kg. lemne de fag, 52800 kg. rumegătură de brad.

Pentru ziua de 25 Iunie 1911.

230 metri postav pentru reguloarele focaselor. 975 metri americană groasă 508 metri organtin de mătăsa 20400 metri șiret alb de 10 mm. lat 350 metri șiret gris de 25 mm. lat 2770 buc. lavete pentru șters, 1810 metri madipelon 1 kg. bumbac deslănat 25013 metri pânză amiantină 8 kg ață de mătăsa 38 buc. mosoară ață de însălat 21 per. mănuși pe piele 2700 per. mănuși de bumbac 300 metri benzi de olandă de 15 mm.

Pentru ziua de 28 Iunie 1911.

1300 kg. ulei de rapiță pur, 2050 kg. ulei mineral, 295 kg. vavolină 3000 kg. vaporină pentru cilindre „Claudy” 3000 kg. vaporină pentru organe „Claudy” 578 kg seu topit 147 kg. vaselină albă 934 kg. vaselină galbină 3402 kg. unt de lemn curat 2745 kg. săpun ordinar „Stella” 1200 kg. Săpun de glicerină 45 kg. unsoare consistentă 3 kg. unseare pentru mașini de cusut 220 kg. hidrol.

Pentru ziua de 5 Iulie 1911.

20 kg. aramă rotundă în bare de 13 mm. 20 kg. aramă rotundă în bare de 8 mm. 4 kg. aramă rotundă în bare de 20 mm. 50 kg. tablă de alamă de 1,5 mm. 10 kg. tablă de alamă de 1 mm. 1 kg. tablă de alamă de 2 mm. 210 kg. tablă de aramă în 1,5 mm. 100 kg. tablă de aramă de 2,5 mm. 10 metri țevă de alamă 150000 kg. degetere de lamă pentru tuburile Md. 1893 1780

kg. degetare de aramă pentru tuburile de revolver Md. 1896. 7370 kg. alamă de bare de 33, 5 mm. 200 kg. alamă în bare de 7,5 mm. 420 kg. alamă în bare de 13 mm. 10 kg. alamă în bare de 20 mm. 500 kg. aramă brută 10 buc. rondele de alamă după model de 180 mm. diam. și 8 mm. gros.

La această serie de materiale nu pot lua parte la licitație decât cassele invitate special pentru aceasta.

Pentru ziua de 7 Iulie 1911.

87 kg. terpentin 120 kg. benzină 10 kg. ulei de stearină 148 șelac în în tăblițe oranje 60 kg. șelac alb 60 kg. șelac roșu brun 30 kg. salmiac (tiperig) 20 kg. vâpsea roșie, praf fin 22 cutii tibișor 5 kg. tibișor în bucăți 560 kg. clei ordinar 200 kg. colorat de potasiu 850 kg. scrobeală albă 1195 kg. acid azotic 8081 kg. acid sulfuric 1103 kg. sodă caustică 800 kg. bisulfat de sodă 5 kg. borax 78 kg. mercur pur 2 kg. amoniac 100 buc. tibișor albastru 33 kg. terpentin de veneția 26 kg. federweiss 14 kg. astfaltak 4 kg. goldlak 2 kg. vernice roșu 5 kg. vernice galbin 80 kg. ceară galbină de albine 20 kg. ceară albă în rondele farmaceutică 50 kg. colofoniu 135 kg. parafină pură 6 kg. sulfură de stibiu 3 kg. negru de fum 15 kg. nigrosin 14 kg. gumi eleni 0500 gr gelatină 4000 kg. apă acidulată pentru acumulatori 2 kg. unt de lemn fin.

Pentru ziua de 9 Iulie 1911.

2260 kg. bumbac pentru șters 11075 coale șmirghel pe până 136 kg. praf șmirghel 55 kg. sfoară de legat nupă model 3 kg. cânepă 955 kg. alcool cu aldeidă 2425 kg. alcool cu șelac 1520 kg. gaz ordinar 7500 kg. petroi „Washington” denat cu sudan 80 kg. sare ordinară bulgări 10 kg. frânghie 80 kg. sticlă veche 5 kg talpă 50 metri curea răsucită.

Pentru ziua de 12 Iulie 1911.

20 buc. borcane de sticlă 3 buc. oale pentru spălat capse 1 buc. oale de basalt găurită 10 biureți pentru mașini mari 20 buc. biureți pentru mașini mici 6 tinichele de uns 600 buc. mânere de pilă 1 cană de porcelan gradată 2 ligheane de pământ 2 pulverisator lister 30 capsulă de porcelan 30 buc. pietri misisipi 2 buc. site de mătase 3 buc. site de păr 1 buc. sită de metal 4000 buc. periuse de vernizat 274 penzule diferite 8 buc. pensule late pentru fulminat 37 buc. pensule late model 14 buc. pensule de păr de cămilă mari 6 buc. pensule de păr de biber 16400 ace ordinare 80 buc ace pentru mașina de cusut 7 buă. suveici pentru mașina de cusut 14 b. sponuri pentru mașinele de cusut 11 mt. cubi pământ galbin 7 mt cubi nisip alb 218 buc. pensule de păr de cămilă diferite mărimi.

Pentru ziua de 14 Iulie 1911.

10000 buc. cărămidă refractară 6000 kg. pământ refractar 6000 b. dale de bazalt.

Pentru ziua de 16 Iulie 1911.

14000 buc. cărbuni electrici după model 14000 buc. cărbuni electrici după model 400 buc. cărbuni electrici după model 400 buc. cărbuni electrici după model 8000 buc. cărbuni electrici după model 4000 buc. cărbuni electrici după model.

Directorul Pirotechniei:

colonel Hepites

Șeful secției 6-a

locotenent Dimitriu

Ocazie foarte rară!

După o catastrofă elementară, fabrica mi-a încredințat vânzarea directă a mărfii salvate, mai multe mii de

Plapome de flanel-Tiger

care are pete de apă mici, abia observate.

Plapomele sunt potrivite pentru ori și care gospodărie, caldurașe și durabile, circa 190 cm. lungime, și 135 cm. lățime. Trimiterea se face cu rambursă și anume: 4 bucăți plapome Tiger cu 8 cor. 50 b.

Fiecare cetitor acestui inserat să facă comanda cu încredere. Pot constata cu conștiință liniștită că fiecare va fi mulțumit cu trimiterea.

Otto Bekera.

k. k. Finanzwach-Oberaufseher i. R. Fabriks-Deckenlager N. 4—5 Nachod 1476 1—8 (Böhmen).

Friedrich Reiser.

Strungar de lux, Magazin cu articole de galanterie,

Brașov strada Vămii Nr. 31.

recomandă depositul său bogat asortat cu umbrele, corturi, articole de lux, tot soiul de instrumente musicale, gramophone, plache, cele mai nouă lampe de buzunar. Asortiment bogat de gentuțe moderne de mână pentru dame.

1826 1—30.

„ECONOMUL“

Institut de credit și economii, societate pe acțiuni.

Centrală în Cluj (casa proprie) Strada Vesselényi-Miklós 26. Filiale în Gherla, Ludoșul de Mureș și Aiud.

Intemeiat la anul 1886.

Are Capital social în 4000 acțiuni K. 400.000

„Fonduri de rezervă „ 290.000

„Fonduri culturale și de binefacere „ 15.000

„Depuneri spre fructificare peste „ 2.000.000

Primește depuneri spre fructificare dela privați cu $4\frac{1}{2}\%$ și cu 5% iar la sume peste 10.000 cor. și dela corporațiuni culturale sau filantropice cu condițiuni excepțional favorabile.

Escontează cambii cu cel puțin două subscrieri.

Dă împrumuturi pe cambii cu acoperire ipotecară cu 7% și 8% . Acordă împrumuturi ipotecare cu amortizare pe 10, 20 și 30 ani cu 7% .

Acordă împrumuturi de Cont curent cu acoperire de hârtii de valoare notate la bursă cu 6% și 7% .

„Economul“ ajută, ca să se înființeze în comune bănci sătești; de acelea s'au făcut la Gilău, Feneș, Sălciua, Tic, Berind, Măcișul Ung., Gădălin, Ugruț, Ciachi-Gârbău și Cătina.

„Economul“ mijlocește cele mai efine asigurări pe viață și contra focului.

A V I Z I

Subsemnatul, am onoare a face cunoscut Onoratului public din loc și dela sate, cumcă după mai mulți ani de praxă luerez tot felul de **zugrăviri** începând dela cele mai simple până la cele mai fine după **Modelele cele mai nouă**. Rog pe Onoratul public din loc și dela sate să bine voiască a mă sprijini în bransa aceasta, asigurându-i înainte că-i voi mulțumi cu lucrul meu cât se poate de bine, avizându-mă numai prin o carte poștală, semnez cu deosebită stimă

Ioan Preda

zugrav.
Brașov, Strada
Valea Tei Nr. 14.

Antreprize de pompe funebre

E. Tutsek.

Brașov, Strada Porții Nr. 3.

vis-à-vis de Băcănă Stăuța Roșie.

Recomandă Onor. public la casuri de morțe, așezământul său de înmormântare bogat asortat în cari toate obiectele, atât sortele mai de rând, cât și cele mai fine, se pot căpăta **cu prețuri ieftine**.

Comisiune și **depou de sicriuri de metal** ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea proprie a tuturor **sicriurilor de lemn, de metal și imitațiuni de metal și de lemn de stejaru**.

Depou de **cununii** pentru monumente și **plântici** cu prețurile cele mai moderate.

Representanță de monumente de **marmură**, care **funebre proprii cu 2 și cu 4 cai**, precum și un **car funebru** vînet, pentru **copii**, precum și **cioclii**.

Comande întregi se escută **prompt și ieftin**, iau asupra-mi și **transporturi de morți în străinătate**.

La casuri de morțe a se adresa la

Telefon interurb. 405.

E. Tutsek.

„GAZETA TRANSILVANIEI“ cu numărul à 10 fileri, se vinde la tutungeria d-lui **Dumitru Pop**, zaraf str. Hirscher Nr. 4 și la **Eremias Nepoții**.

Am onoare a aduce la cunoștința Prea On. Public, că am deschis în **Brașov, Strada gării 58**, în apropierea imediată a gării centrale,

un depozit de petrii monumentale,

asortat din abundență în modul cel mai modern.

În depositul nostru se află monumente pregătite din marmoră albă de Caransebeș și Carara, din granit negru de Laborador și de diferite soiuri de trachit și granit din patrie.

Primim și îndeplinim comande de orice fel de petrii monumentale. La comandă furnizăm plăci de marmoră și piatră de orice natură și coloare, precum și mese de biliard.

Întreprindem transformări, prelucrări și transportări de petrii monumentale atât în oraș, cât și în provincie.

Întreprindem în mic și mare orice fel de lucru de sculptură și tăiere în piatră din orice fel de piatră din patrie, din marmoră, și ori unde și în provincie.

Faptul că dispunem de o baie de piatră, ce este în exploatare de peste 100 de ani și că partea cea mai mare a monumentelor o pregătim aici, — ne face capabili de a rezista la orice fel de concurență.

După premierea acestora, și fiindcă avem intenția de a împlini comenzile în modul cel mai prompt și ieftin, — ne luăm voia a ruga On. Public, ca în văditul său interes material să binevoiască a face la noi comenzile, căci în schimb și noi ne vom nuzui a satisface On. Public în modul cel mai ieftin și prompt.

Cu deosebită stimă

Frații Francisc și Carol Herzum.

? De unde ?

să ne procurăm hainele pentru vară

Numai la

GEORGE SZÖCS.

croitor român, în magazinul de croitorie modernă de bărbați dați comanda

(în Brașov Str. Mihail Weisz Nr. 10.

(în casele proprii)

dacă doriți a vă îmbrăca elegant și ieftin.

La mine în prăvălie se găsesc stoffele cele mai bune de lână engleză și fabricate în țară, cea mai mare parte din acestea pot vinde sub prețul original. — Pentru croială bună garantez.

Binevoiti a da o comandă de probă la mine, folosindu-vă de toate avantajile sus zise. Vădându-vă cu plăcere rămân cu stimă

GEORGE SZÖCS.

1440.1—10.

croitor de modă bărbătească și militară.

Institut de asigurare ardelean

„TRANSSYLVANA“,

Strada Cisnădiei 5. SIBIU. (edificiile proprii.)

Agentura principală în Brașov: H. HERMAN, Strada Porții Nr. 51

recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru **edificii, recolte, mașini, mobile** etc. pe lângă premii recunoscute de cele mai efine, și în cele mai favorabile condiții, cum și

Asigurări asupra vieții

(pentru învățători și preoți români gr.-or. și gr.-cat. dela așezămintele confesionale cu avantajii deosebite), pe cazul morții și cu termen fix. cu plătire simplă sau dublă a capitalului; asigurări de zestre (copii), pentru serviciul militar, asigurări de penziuni, asigurări cu participare la câștig și asigurări pe speșe de înmormântare, mai departe asigurări contra infracției (furt prin spargere), asigurări contra spargerii de sticlă (la galantare), asigurări de accidente (nenorociri corporale), asigurări de garanții și asigurări contra pagubelor la apaducte

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea an. 1910 K. 5.003.540,78

Capitale asigurate pe viață achitate K. 4.834.801,12

Starea asigurărilor de foc cu sfârșitul anului 1910 . . K. 119.839,992—

Starea asigurărilor de viață cu sfârșitul anului 1910 . K. 11.020.226—

Fonduri de întemeiere și de rezervă K. 2.428.317—

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit și se dau gratuit orice informații în birourile Direcțiunii, strada Cisnădiei Nr. 5 la agentura principală Brașov. Strada Porții 51. și la toate agenturile.

Persoane versate în Acțiuni, cari au legături bune, se primesc în serviciul institutului în condiții favorabile